

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 223-224 / septembrie 2012

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

În fiecare an, la 26 septembrie, Europa celebrează multitudinea limbilor vorbite pe continent: 23 de limbi oficiale și peste 60 de comunități autohtone care vorbesc o limbă regională sau minoritară, fără să menționăm limbile vorbite de cetățenii provenind din alte țări sau de pe alte continente. Pentru a atrage atenția asupra acestei imense bogății lingvistice, Uniunea Europeană și Consiliul Europei

din viața de zi cu zi, de la locul de muncă și din comunicarea în Uniunea Europeană. În spiritul solidarității, chiar și acele persoane care nu pot învăța limbi străine ar trebui să dispună de mijloace corepsunzătoare de comunicare, care să le permită accesul la mediul multilingv în care trăiesc.

Învățarea limbilor străine deschide uși către alte culturi și construiește punți de legătură cu

cesare cursuri de limbi străine, adaptate corespunzător, și pentru alte categorii precum persoanele din învățământul profesional, ne-lingvistic sau adulții.

Niciodată n-au existat mai multe oportunități ca acum de a lucra sau de a studia într-o altă țară europeană, dar lipsa competențelor lingvistice împiedică mulți oameni să beneficieze de ele. În condițiile globalizării și ale

Ziua Europeană a Limbilor

au lansat, în 2001, inițiativa Anului European al Limbilor. Din această inițiativă a luat naștere Ziua Europeană a Limbilor al cărei obiectiv este sensibilizarea publicului față de multilingvism în Europa, cultivarea diversității culturale și lingvistice și încurajarea învățării limbilor străine de către toți europenii, la școală sau în afara acesteia.

Trebuie spus de la început că învățarea limbilor străine atrage după sine descoperirea unor culturi noi, posibilitatea de a căpăta o perspectivă diferită asupra lumii și de a-i înțelege mai bine pe cei din jur. Și în trecut erau persoane care vorbeau mai multe limbi. Lingvistul V. Vildomec, *Multilingualism* (pag. 55) dă câteva exemple de poligloți. Astfel, academicianul ucrainean A. Krymskyi (1871-1942), de profesie lingvist, vorbea liber aproape 60 de limbi, cardinalul Giuseppe Mezzofanti (1774-1849) vorbea 56 de limbi, iar lingvistul danez Rasmus Rask (1787-1832) putea citi în peste 50 de limbi. Totuși, din punctul de vedere al gradului de cuprindere socială a fenomenului, multilingvismul era apanajul unui număr limitat de persoane. Astăzi, lumea a intrat într-o nouă fază de dezvoltare, multilingvismul căpătând un rol important. Politica Uniunii Europene în domeniul multilingvismului transmite un mesaj clar: fiecare cetățean al Uniunii ar trebui să aibă posibilitatea de a comunica adecvat, de a-și pune în valoare potențialul și de a beneficia în mod optim de oportunitățile oferite de o Uniune Europeană modernă și inovatoare, de asemenea, fiecare cetățean al Uniunii ar trebui să aibă acces la formare lingvistică corespunzătoare sau la alte modalități de a depăși obstacolele lingvistice

membrii comunităților care le vorbesc. Este o experiență din care toată lumea are de câștigat.

Procesul de învățare a limbilor străine s-a dezvoltat foarte repede în statele membre ale Uniunii Europene și deja mai mult de jumătate dintre elevii studiază două limbi străine. Mai sunt, însă, multe de făcut pentru a avea o schimbare profundă. Învățarea limbilor străine de la o vârstă fragedă reprezintă un element de bază pentru dobândirea de competențe lingvistice ulterior, în cursul perioadei de școlarizare. Dar învățarea limbilor străine nu ar trebui să se limiteze la cadrul școlar. Sunt ne-

noilor forme de proprietate cetățenii au din ce în ce mai multă nevoie de cunoașterea altor limbi pentru a lucra eficient chiar și în propriile țări.

În toată Europa, cu prilejul Zilei Europene a Limbilor, au loc activități care stimulează oamenii să se orienteze spre studiul limbilor străine. În țara noastră, Reprezentanța Comisiei Europene în România (RCE), Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEF), Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României, Primăria Municipiului București, ArCuB și centre din rețeaua EUNIC care își desfășoară activitatea în România au organizat, în perioada 24-26 septembrie 2012, o serie de activități dedicate evenimentului în cadrul programului „LinguaFEST - 2012“.

UUR s-a implicat în acest eveniment cu un stand de cărți și publicații care pun în valoare limba și cultura minorității noastre.

Precizăm că standul a fost expus în foaierea ArCuB, la etajul 1, în zilele de 25 și 26 septembrie. În același timp, în sala ArCuB s-au desfășurat spectacole de teatru pentru elevi în mai multe limbi. Din partea comunității ucrainenilor a participat colectivul de teatru al Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmației care a interpretat cu succes piesa „Ivasyk și Telesyk“, prelucrare după o poveste populară ucraineană. În sfârșit, la 26 septembrie, Ansamblul artistic „Zorea“, condus de dna Iaroslava Colotelo, a interpretat patru cântece populare ucrainene care i-au încântat pe participanți.

Ion ROBCIUC

Domnului ministru-consilier Viorel Kotyk

Cu prilejul împlinirii, la 15 septembrie 2012, a 60 de ani de la naștere, Uniunea Ucrainenilor din România are onoarea de a vă felicita și de a vă ura „La mulți ani!”. Multă sănătate împreună cu cei dragi, să aveți reușită în tot ce întreprindeți și să vă puteți continua vasta Dvs. activitate în folosul ucrainenilor din Ucraina și România.

Conducerea UUR

ANUNȚ

În atenția cetățenilor Ucrainei care se află în România permanent sau temporar

Stimați cetățeni ai Ucrainei,

În data de 28 octombrie 2012, începând cu ora 8:00 și până la ora locală 20.00, la secția de votare în străinătate nr. 900080, înființată la Ambasada Ucrainei în România (București, b-dul Aviatorilor, nr. 24), vor avea loc alegerile deputaților poporului din Ucraina pentru Rada Supremă.

Pentru a participa la alegeri la secția de votare menționată, sunt invitați cetățenii Ucrainei cu domiciliul în București și județele Alba, Argeș, Arad,

Bistrița-Năsăud, Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Vâlcea, Galați, Gorj, Giurgiu, Dâmbovița, Dolj, Ilfov, Caraș-Severin, Călărași, Constanța, Mehedinți, Mureș, Olt, Prahova, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Hunedoara, Ialomița, Iași, precum și cetățenii Ucrainei, care se află temporar în România în timpul pregătirii și desfășurării alegerilor și care sunt incluși în Registrul de stat al alegătorilor în ordinea reglementată.

Vă informăm că cetățenii Ucrainei care locuiesc sau se află temporar în România în perioada pregătirii și desfășurării alegerilor, exercită dreptul de a vota pe bază generală, indiferent de temeiul juridic al șederii în România, precum și dacă figurează sau nu în evidența consulară la Ambasada Ucrainei în România.

În conformitate cu articolele 27 și 28 din Legea Ucrainei „Cu privire la Registrul de stat al alegătorilor”, listele electorale la secțiile de votare în străinătate sunt întocmite pe baza informațiilor din Registrul de stat al alegătorilor. Astfel, în lista alegătorilor sunt incluși cetățenii Ucrainei a căror adresă electorală, conform Registrului de stat, se referă la această secție de votare. În conformitate cu articolele 19 și 20, alegătorii-cetățeni ai Ucrainei cu domiciliul sau reședința în România, se pot adresa Ambasadei Ucrainei în România în legătură cu includerea lor în Registrul de stat al alegătorilor sau pentru a-și modifica datele cu caracter personal în Registru, inclusiv schimbarea adresei electorale.

Referitor la cele menționate mai sus, **cetățenii Ucrainei care intenționează să participe la alegerile parlamentare din Ucraina, dar nu fi-**

gurează în evidența consulară a Ambasadei Ucrainei în România trebuie să depună la Ambasada Ucrainei în România o cerere pentru includerea lor în Registrul de stat al alegătorilor.

Cererile se depun de către alegători personal.

La cerere se vor anexa pașaportul cetățeanului Ucrainei pentru călătorii în străinătate și copia acestuia.

De asemenea, atragem atenția asupra faptului că în ziua alegerilor modificări în lista alegătorilor la secțiile de votare din străinătate pot fi efectuate doar din cauza unor greșeli de tipar și de rectificare tehnică, și **nu se prevede includerea noilor alegători.**

Având în vedere stabilirea de către Lege a termenului proximo de întocmire a listei de alegători la secțiile de votare din străinătate, cererile menționate mai sus și, de asemenea, cererile cu privire la clarificarea datelor din Registrul alegătorilor trebuie să fie depuse **nu mai târziu de 22 octombrie 2012.**

Totodată vă informăm că în data de 28 septembrie 2012 a fost creată **Comisia electorală privind alegerile deputaților din Ucraina la secția de votare în străinătate nr. 900080, care își desfășoară activitatea în zilele de lucru în intervalul orelor 9.00 - 18.00 (cu pauza de masă între orele 13.00 și 14.00), la adresa: București, b-dul Aviatorilor, nr. 24.**

Tel.: (+4021) 230 36 60; Fax: (+4021) 230 36 61; Tel. 40765555199; emb_ro@mfa.gov.ua

Ambasada Ucrainei în România

Declarație politică

Ecoul internațional privind problemele cu care se confruntă Uniunea Ucrainenilor din România

Încă din luna mai a.c., în cadrul comunității ucrainene s-au ivit unele probleme ce așteaptă să fie soluționate de către organele competente. Le-au fost adresate unele petiții din interiorul comunității a unor persoane certate cu legea care și-au permis să calomnieze Uniunea Ucrainenilor din România. Unele petiții au fost adresate Parlamentului României, respectiv, Camerei Deputaților, iar aceasta, la rândul ei, le-a transmis Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, corupției și petițiilor. Această comisie fără a se documenta temeinic a transmis petiția unor autorități publice, producând prejudicii Uniunii Ucrainenilor din România și președintelui său, Ștefan Buciuta, care este și deputat. Conform articolului 185 punctul (2) din Regulamentul Camerei Deputaților „Oricare membru al Camerei poate lua cunoștință de conținutul unei petiții, adresându-se, în acest sens, președintelui comisiei sesizate”. Deși m-am adresat comisiei sesizate, nu s-a dat curs audierii mele pentru a explica și lămurii punctul de vedere al Uniunii Ucrainenilor din România vizavi de plângerea adresată de către Uniunea Democrată a Ucrainenilor din România (UDUR), organizație ostilă UUR, prin președintele său, Dumitru Morhan.

Trimiterea acestei plângeri calomnioase la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamnei procuror general Laura Codruța Kovesi, Direcției Naționale Anticorupție, domnului procuror-șef Daniel Marius Morar, Ministerului Administrației și Internelor, Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1, domnului prim-procuror, Poliției Sectorului 1 București, Serviciul de Investigare a Fraudelor, Curții de Conturi a României, domnului președinte Nicolae Văcăroiu a contribuit și mai mult la susținerea unei alte plângeri calomnioase adresate de către numiții Morhan Dumitru și Grijac Gheorghe Alexa, de data aceasta în numele Uniunii Ucrainenilor din România, Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov (dosar nr.1384/P/2012), care prin ordonanțele emise din

21 și 25 mai 2012, a dispus instituirea sechestrului asigurator asupra bunurilor mobile și imobile ale Uniunii Ucrainenilor din România, blocând și conturile bancare ale UUR. Prin blocarea conturilor UUR se afectează însăși existența și funcționarea noastră, creându-se grave prejudicii prin imposibilitatea decontării și efectuării plăților pentru achitarea salariilor, a impozitelor și a manifestărilor culturale care s-au efectuat și celor care urmează a fi efectuate. UUR primește bani de la Guvern pentru a cofinanța acțiunile, conform hotărârilor anuale de repartizare și utilizare a sumelor prevăzute la bugetul Secretariatului General al Guvernului, emise în baza legilor anuale a bugetelor de stat, precum și a protocoalelor întocmite cu Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI).

Uniunea Ucrainenilor din România este o organizație reprezentată în Parlamentul României și membră a Consiliului pentru Minorități Naționale din România, iar prin publicațiile ei face parte din Asociația Presei Minorităților Naționale din România.

În vederea păstrării identității naționale a ucrainenilor, Uniunea Ucrainenilor din România acționează în diferite direcții, cum ar fi: limba, școala, cultura și religia, luptă pentru renașterea conștiinței naționale și unității ucrainenilor din România și menține relații cu ucrainenii din alte țări.

Activitatea Uniunii Ucrainenilor din România este cunoscută nu numai în România, ci și peste hotare. UUR este membră a Congresului Mondial al Ucrainenilor (SKU), iar președintele Uniunii - membru al Directoratului; este membră a Congresului European al Ucrainenilor (EKU), iar președintele Uniunii este membru în Preziidiul Executiv; este membră a Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare (UKVR), iar președintele Uniunii este membru al Preziidiului Executiv; este membră a Asociației pentru legăturile cu ucrainenii de peste hotarele Ucrainei (Asociația „Ucraina - Lumea”).

Noi, ucrainenii din România, ne bucurăm atunci când avem posibilitatea să ne întâlnim cu frații noștri din Ucraina și din Diaspora, având ocazia să ne informăm și să ne ajutăm reciproc în activitățile noastre, iar întâlnirile anuale ne dau prilejul să ne întâlnim cu demnitarilor diferitelor țări în care se desfășoară acțiunile organizațiilor internaționale ale ucrainenilor.

Tocmai acest scop îl are și vizita în România a domnului Euhene Cioli, președintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, cu sediul în Canada. Domnul Euhene Cioli, este doctor în drept, membru al Palatului Avocaților din Quebec și reprezintă firma în fața Curții Supreme de Justiție a Canadei, având practică juridică din anul 1982.

Cu prilejul vizitei în România, președintele Congresului Mondial al Ucrainenilor va fi primit de către Excelența Sa Traian Băsescu, președintele României și de către Excelențele Lor, președintele Senatului, domnul Crin Antonescu, președintele Camerei Deputaților, domnul Valeriu Ștefan Zgonea, și va avea întâlniri cu reprezentanții Guvernului României desemnați de către Excelența Sa Victor Ponta, prim-ministru al României.

În cadrul acestor întâlniri vor fi abordate următoarele subiecte: situația actuală din Ucraina, despre integrarea europeană a Ucrainei, despre drepturile omului și alegerile parlamentare programate pentru sfârșitul lui octombrie 2012; despre zona economică și militară euro-asiatică și despre situația ucrainenilor din România.

Congresul Mondial al Ucrainenilor (CMU) este o structură internațională de coordonare a comunităților ucrainene din Diaspora și reprezintă interesele a peste 20 milioane de ucraineni. CMU are organizații membre în 33 de țări și întreține legături cu ucrainenii din alte 14 țări. Fondat în 1967 ca o organizație nonprofit, CMU a fost recunoscut în anul 2003 de către Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite drept organizație nonguvernamentală (ONG) cu statut consultativ special.

Considerăm că aceste întâlniri vor fi de bun augur și vor contribui la soluționarea mai rapidă a problemelor cu care se confruntă Uniunea Ucrainenilor din România.

*Deputat Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR*

Adunarea generală anuală a Congresului Mondial al Ucrainenilor

Congresul Mondial al Ucrainenilor (CMU) este o suprastructură internațională de coordonare a comunităților ucrainene din Diaspora care reprezintă interesele a peste 20 de milioane de ucraineni. CMU are în componența sa organizații ucrainene din 33 de țări și întreține legături cu ucrainenii din alte 14 țări. Înființată în 1967 ca o organizație nonprofit, CMU a fost recunoscut în anul 2003 de către Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite drept organizație nonguvernamentală cu statut consultativ special.

Anul acesta la adunarea generală anuală a CMU, care a avut loc în Anavyssos, Grecia, în perioada 7-9 septembrie 2012, au participat toate organizațiile membre ale CMU din Canada, America, Australia, Argentina, Belgia, Brazilia, Marea Britanică, Armenia, Grecia, Estonia, Spania, Italia, Lituania, Germania, Kazahstan, Portugalia, Rusia, Croația, România, Serbia, Slovacia, Ungaria, Franța, Cehia.

Uniunea Ucrainenilor din România a fost reprezentată la această adunare de președintele UUR, domnul deputat Ștefan Buciuta, și de consilierul economic al UUR, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi.

Adunarea a început cu omagierea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko, la monumentul ridicat în cinstea lui în Attica. Printre delegații prezenți la omagiere au fost invitați primarul Zografou, Konstantinos Kalliris, predecesorul său Ioannis Kazakos, ambasadorul Ucrainei în Republica Elenă, Volodymyr Șkurov, precum și reprezentanți ai comunității ucrainene locale. Ceremonia a început cu o slujbă oficiată de Adrian Staryna, mitropolit al Bisericii Ortodoxe Ucrainene aparținând de Patriarhia Kie-

citire mesajelor adresate adunării CMU din partea primarului orașului Ternopil, Serhi Nadal, și a directorului Institutului Internațional de Educație, Cultură și Relații cu Diaspora, Iryna Kliucikovska.

În a doua parte a lucrărilor a fost prezentat raportul anual al președintelui CMU, Evhen Cioli. Principalele aspecte ale acestui raport au fost cele legate de democratizarea Ucrainei, integrarea ei europeană, consolidarea Diasporei ucrainene, precum și protecția drepturilor și intereselor sale. De asemenea, președintele CMU, în raportul său, a subliniat buna colaborare cu Uniunea Ucrainenilor din România, precum și implicarea președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Ștefan Buciuta, în problemele etniei ucrainene din România, iar în timpul vizitei sale în România, a rămas plăcut surprins de buna colaborare a Uniunii Ucrainenilor din România cu organele statului.

De asemenea, au mai prezentat rapoarte anuale membrii Comitetul Executiv al CMU, membrii Consiliului și Comisiilor CMU, precum și reprezentanți ai organizațiilor membre ale CMU.

În ceea ce privește activitățile viitoare ale CMU, ele au fost discutate în cadrul a patru mese rotunde:

1) Acțiunea internațională închinată împlinirii a 80 de ani de la Holodomorul din anii 1932-1933; 2) Marcarea a 200 de ani de la nașterea lui T. Șevcenko; 3) Misiunea observatorilor internaționali ai CMU la alegerile parlamentare din octombrie 2012 în Ucraina; 4) Strategia de dezvoltare a ultimului val de emigrație.

La aceste discuții, pe lângă delegații prezenți la această adunare, a participat și istoricul ucrainean Volodymyr Tylysheak.

În continuarea lucrărilor sesiunii plenare a adunării generale anuale a Congresului Mondial al Ucrainenilor, a avut loc o expoziție organizată de artista ucraineană Oksana Ceaus, împreună cu alți 2 mari artiști greci, urmată de sărbătorirea festivă a 45 de ani de la fondarea

CMU. Această celebrare a fost deschisă de discursul președintelui CMU, Evhen Cioli, de președintele Asociației Diasporei ucrainene din Grecia, „Ukrayinsko-Hrețka Dumka“, Halyna Masliuk, precum și de mesajele de salut transmise din partea ministrului grec al Educației, Religiei, Culturii și Sportului, Arvanitopoulos Konstantinos.

Duminică, 9 septembrie, începând cu orele 09:00, delegații și oaspeții prezenți la adunarea generală anuală a CMU au participat la Sfânta Liturghie la Biserica greco-catolică ucraineană, „Sfânta Treime“ din Atena, iar la final președintele CMU a avut o întâlnire cu ministrul adjunct al Afacerilor Externe al Greciei, Konstantinos Tsiaras, prilej cu care a cerut sprijin pentru comunitatea ucraineană din Grecia și a încurajat Grecia să informeze societatea civilă din Ucraina cu privire la beneficiile statutului de membru al UE.

*Nicolae Miroslov PETREȚCHI,
consilier economic UUR*

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“**

vului, de Mychailo Iurina, preot ucrainean al Bisericii Ortodoxe Elene și de preotul ortodox ucrainean Vasyl Lylo.

După depunerea coroanelor de flori la monumentul ridicat în cinstea Marelui Cobzar și după spectacolele culturale prezentate de copiii comunității ucrainene locale, Evhen Cioli, președintele CMU, împreună cu Konstantinos Kalliris și Volodymyr Șkurov au plantat o salcie ca simbol al Ucrainei pe pământ grecesc.

Lucrările sesiunii plenare a adunării generale anuale a Congresului Mondial al Ucrainenilor au fost deschise de președintele Evhen Cioli. Președintele Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare, Mychaylo Ratușnyi, a rostit un cuvânt de salut. În continuare s-a dat

Festivalul Internațional al Muzicii Mecanice la Iași

Farmecul muzicii flașnetarilor a poposit timp de trei zile la Iași, în cadrul Festivalului Internațional al Muzicii Mecanice.

Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași, în parteneriat cu Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Iași, Grădina Publică Palas, Asociația Culturală DIG, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași - Facultatea de Textile-Pielărie și Management Industrial, Asociația Română a Tinerilor Artiști Iași, Centrul Cultural German Iași, Institutul Francez Iași și Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași, Muzeul Unirii din Iași, a organizat,

accesorii textile”, organizată de studenții anului III de la Facultatea

de Textile-Pielărie și Management Industrial din cadrul Universității

Național - Proiecte culturale.

În zilele de sâmbătă și duminică,

în grădina Palas au avut loc spectacole susținute de: „Organillo

coregrafie strălucitoare și au impresionat prin grația și profesionalismul lor. Spectatorii s-au bucurat și au aplaudat fiecare element mai complex de balet. Dansul țigănesc, un moment plin de pasiune și senzualitate, care a fascinat pe toată lumea, de la mic la mare. Muzica, dansul și costumele spectaculoase, viu colorate au fost atracția publicului. Spectatorii au vibrat alături de dansatoarele de pe scenă, care au făcut senzație pe ritmurile fierbinți ale dansului țigănesc.

În finalul manifestărilor, ansamblul de dans ucrainean „Veselka” al filialei Iași a UUR, îndrumat de doamna profesoară Rodica Fălișteanu a prezentat un spectacol ce s-a bucurat de o prezență numeroasă

în perioada 7-9 septembrie 2012, Festivalul Internațional al Muzicii Mecanice - ediția a VIII-a.

Printre invitați s-au numărat și reprezentanți ai unor prestigioase muzee, Iașul devenind astfel un loc de întâlnire pentru specialiștii în domeniu. Anul acesta, la festival au participat reprezentanți din Franța, Germania, Austria, Cehia, Slovenia, Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova și Chile. Deschiderea oficială a festivalului a avut loc la Muzeul Unirii, fiind urmată de expoziții de automate muzicale, spectacole ale flașnetarilor, concerte, animație și proiecții video - în fața Palatului Culturii, în Grădina Palas și pe Strada Lăpușeanu.

În această perioadă, ieșenii s-au putut delecta cu spectacole de animație stradală, dans și un flash-mob. Pe lângă spectacole, ieșenii erau invitați să viziteze expozițiile „Muzica mecanică”, „Obiecte de muzică mecanică din colecția Dumitru Grumăzescu”, un târg de antichități, expoziția „Bijuterii și

Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași, specializarea „Design indus-

trial”, expoziția „Menestrelia timpului”, organizată de Asociația Română a Tinerilor Artiști (A.R.T.A) din Iași. Festivalul este organizat de Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași. Proiectul a fost finanțat de Administrația Fondului Cultural

Lizana” din Chile, ansamblul de dans experimental „Coconițe” și

cvintetul de alămuri „Adamos Brass”, animație stradală și flash-mob - trupa „The Sky”, muzică instrumentală cu Tierra Sin Pan, elevii Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași. Programul a debutat cu variații de balet. Cu precizie și mișcări elegante, tinerii dansatori au plutit într-o

să de peste 500 de oameni de toate vârstele, evoluția tinerilor dansatori fiind răsplătită cu aplauze și aprecieri elogioase din partea publicului spectator.

O reală celebrare a Ucrainei prin dans! Scena a fost „umplută” de coloritul costumelor. Suita de dansuri ucrainene a cucerit publicul prin dansurile ritmice, sincrone, muzica și splendoarea costumelor naționale ucrainene. În finalul spectacolului, participanții s-au delectat cu un dans ucrainean autentic „Hopak”, un dans plin de energie, dinamism și culoare.

Mișcările dificile și acrobatice au fascinat publicul, care a stat cu sufletul la gură de la început până la sfârșit.

Membrii ansamblului „Veselka” au dat dovadă încă o dată de experiență, ținută și profesionalism. Merită să fie sprijiniți și recompensați pentru efortul depus.

Rodica FĂLIȘTEANU,
profesor coordonator

Hram la Gropeni

În Bucovina, de Sfânta Maria Mică, mai exact la 8 septembrie, în multe localități este hramul bisericilor care poartă numele de „Nașterea Maicii Domnului“.

Nu voi da numele acestor localități, mă voi referi la hramul bisericii „Nașterea Maicii Domnului“ din localitatea Gropeni, comuna Bălcăuți, județul Suceava.

În ziua hramului, dimineața oamenii merg la biserică, iar pe la amiază primesc hrămari. Cine sunt hrămarii? Rudele și prietenii din alte localități. Pe vremuri, hrămarii veneau cu căruțele.

Erau primiți în casa mare și

tabilă, amplasat pe patru stâlpi îngropați în pământ. Terenul era îngrădit, iar stâlpii „ghiristului“ erau unși cu catran, ba uneori înfășurați chiar cu sârmă ghimpată. De ce? Deoarece flăcăii cu basamacul în cap încercau să se urce la muzică. Cum pe vremuri flăcăii se îmbrăcau în costume naționale, imaginați-vă cam cum arătau.

La intrarea în îngrăditură flăcăilor li se cânta marș, pentru care aceștia plăteau șefului „bandei“. Cum? Cu ajutorul unui băț lung, despicat la un capăt, unde unul dintre flăcăi introducea o bancnotă de 5 sau 10 lei. Bățul se lăsa jos de pe

Maicii Domnului“ și o școală cu clasele I-IV, cumulate. Se vede că o parte dintre locuitori sunt plecați peste hotare, deoarece am văzut multe case noi și frumoase.

Cu ocazia hramului, s-a organizat în curtea școlii un frumos program artistic în fața unui public numeros. Printre participanți i-am remarcat pe dl Eugen Bejenariu - parlamentar PSD, pe primarul comunei Bălcăuți, dl Vasile Ursachi, precum și pe primarul orașului Siret, dl Adrian Popoiu.

Prezentatoarea programului artistic, dra Convalia Grigoriuc, profesoară de limba română, a dat cuvântul celor trei oaspeți de vază, care au adresat urări locuitorilor și

străinătate cu zecile, ca să nu mai vorbim despre o mulțime de apariții la o seamă de televiziuni.

Las cititorilor plăcerea de a vedea fotografia care spun mult mai multe decât „o seamă de cuvinte“.

Voi mai adăuga faptul că Ana Maria Brechler, de 6 ani, a încântat

ospătați cu tot felul de bunătăți. După aceasta oamenii se adunau în centrul satului unde se organiza

„ghirist“ de către șeful formației. La ora actuală, în foarte multe localități hora de hram a dispărut.

succes artiștilor.

În fața publicului au evoluat următoarele formații artistice: Ansamblul de dansuri „Kozaciok“ din Bălcăuți, instructor prof. Petru Șoiman, Ansamblul de dansuri „Kolomyika“ din Siret, instructor dna prof. Zirka Ianoș, Ansamblul artistic „Stejărelul“ din Cajvana, instructor dl prof. Iulian Ciotu.

Au răsunat cântece românești, ucrainene și rusești, răsplătite cu ropote de aplauze. Despre cele trei ansambluri aș putea scrie pagini întregi. Au participări în țară și în

spectatorii cu cântecul ucrainean „Соловейко“ („Privighetoarea“), iar dra Nicoleta Daneliuc a fost aleasă Miss Mireasă la Festivalul „Nunta Zamferei“ din Bistrița Năsăud de anul acesta.

Ambele activează în cadrul Ansamblului artistic „Kozaciok“ din Bălcăuți.

Se vor mai întoarce hramurile de altădată? Părerea mea este că așa ceva nu se va mai întâmpla.

Kolea KURELIUK

hora. Se aducea o „bandă“ adică o formație de muzică populară.

Muzicanții se urcau cu ajutorul unei scări pe „ghirist“, adică pe un podium aflat la o înălțime respec-

Hrămarii vin cu mașini, nu se mai petrece ca pe vremuri...

Dar să revenim la Gropeni. Un sătuc cu oameni harnici, cu o biserică având hramul „Nașterea

Toamna cu... atenții bănești!

Plouă mărunț, abia spre amiază te răsfată soarele. Diminețile și seriile sunt reci. Pădurea din împrejurimi este pictată în galben-arămiu. Prin iarbă, prin mușchiul uscat, ici, colo, pălării de ciuperci. Hribul de iarbă apare în septembrie. Trebuie să-i scoțoțești îndelung ascunzișurile. El ne compensează neputința găsirii celui de vară. Pentru cantitatea de un kg, achizitorul ne dă 250-300 mii lei vechi. Azi e zi de bazar, și cumpărăm câte ceva. În zori urcăm din nou munții. Au căutare ghebele - 30.000 de lei vechi tot e ceva. Atenție însă! Mulți nu cunosc regula și le culeg la rând. Dar se primesc ciupercile numai cu o anumită circumferință a pălăriei și desprinse ciorchine cum cresc. Astea sunt pretențiile... Oricum, pentru culegătorul harnic, cu piciorul tare, toamna vine în munții noștri cu atenții...bănești.

Decebal Alexandru SEUL

Școli centenare cu clase zero

Precizez din capul locului că eu sunt pentru denumirea de „clasă zero“ și nu de clasă pregătitoare. De ce? Simplu. Deoarece șirul extins al numerelor naturale începe cu zero și nu cu pre-

I și cum în Mărițeia Mică nu era „grădi“, iar eu eram cu un an mai mic, am mers împreună cu el și am stat în aceeași bancă un an de zile.

Așadar, nimic nou sub soare.

Care sunt cele două școli centenare cu zero? Ele se află în două localități vecine și anume:

Călinești Enache (comuna Dărmănești) și Călinești Cuparencu (comuna Șerbăuți) județul Suceava și au fost inaugurate acum 100 de ani în aceeași zi, 4 noiembrie 1912.

La vremea potrivită, poate, voi relata despre festivități prilejuite de faptul că aceste școli au ajuns centenare.

Așadar, la Școala cu clasele I-VIII din Călinești Enache dna prof. pentru învățământul primar, Estera Policiuc a început clasa zero cu următorii învățacei: Ignasio Smocot, Simon Semeniuc, Marian Lucan, Loredana Huțan, Ștefan Dumitrescu, Claudia Onesim,

gător. Ca un fapt divers, subsemnatul, am urmat clasa zero în anul școlar 1953-1954 la Școala cu clasele I-IV din Mărițeia Mică. Vărul meu, prof. Dumitru Vasileniuc, la vremea aceea fiind în clasa

Denisa Cozmei, Ana-Maria Bucinschi, Ilie Grumeza, Valentin Grigoriuc, Ioana Mateș, Răzvan Cochiușca și Iosif Muha.

Di prof. pentru învățământul primar Ionuț Martiniuc a plecat la drum cu următorii: Andrei Sebastian Dașcievici, Mihai Gabriel Gordin, Cosmin Andrei Gulei, Denisa Adina Marteniuc, Carlos Ocrainiciuc, Beatris Andreea Prelipcean, Florin Gheorghe, Ramona Stan, Mihaela Stremciuc, Ricardo Mario Susanna, Robert Alexandru Șeucaliuc, Ema Mariana Tarnovietchi, Emy Marian Tarnovietchi și Alina Mariana Treșciuc.

Drum bun micilor învățacei!

Kolea KURELIUK

Din nou împreună, deși mereu mai puțini

Zilele toride ale verii acestui an și-au prelungit durata și pentru o bună parte din septembrie. Cu toate acestea, pentru promoția 1956 a Școlii Pedagogice cu limba de predare ucraineană din Siret a sunat clopoțelul revederii. În data de 9 septembrie 2012, marcând 56 de ani de la absolvire.

Duduman Anica, Odoviciuc Paulina care nu lipsește niciodată în ciuda unei afecțiuni iremediabile, Dornica Platec. Din zona Sucevei s-au prezentat Hapenciuc Nicolae, Hapenciuc Ioan, Chideșa Viorica, Tcaciciu Elena. Din județul Botoșani: Cerepaniuc Ioan, Ivaniciuc Olimpia. Din Siret: Abramiuc Iaroslava, Hu-

religioase pentru profesorii și colegii trecuți în lumea celor drepti, cu toate cele trebuincioase în asemenea ocazii, începând de la lumânări, colaci, pomeni etc., fapt remarcat și în cuvântarea preotului paroh care și-a exprimat admirația față de cei ce nu uită pe oamenii ce au făcut pe alții oameni în adevăratul sens al cuvântului. La fel a punctat că vârsta lui coincide cu anii pe care îi sărbătorim de la absolvire. Înainte de săvârșirea slujbei de pomenire în biserică, adunarea a fost la sediul UUR Siret, fiindcă în incinta liceului nu au fost finalizate reparațiile. Acolo, la o cafea, printre amintiri depănate, am ascultat și niște versuri compuse de Gheorghii Mihai special pentru acest eveniment:

Nostalgii de toamnă

*Zboară cânduri de cocori
Înspre zărilor albastre,
Ducând pe aripa lor
Regretele noastre.*

*Roata vieții se-nvârtește
Măcinând timpul cu ea.
Aș da bani, aș da avere
S-o opresc. O!, de-aș putea!*

*Să rămân tânăr, ferice,
Ca un fluture în zbor
Să sorb cu nesăț nectarul
Din potirul florilor.*

*Dar a timpului aripă
Mă somează cu cinism:
Ai să mori cândva, bătrâne
De dor, nu de reumatism!*

Aceste versuri au fost înmânate fiecărui participant la întâlnire.

Artemizia GHEORGHI

Bucuria și totodată emoția revederii nu poate fi descrisă în simple cuvinte, ci poate fi doar simțită sau reflectată în inimile și privirile care cuprind un întreg univers defilând în sens invers de la tinerețe până la vârsta înțelepciunii consacrate. Este un film retrăit aievea în care se oglindește o viață întregă de om. La acest eveniment așteptat cu mare nerăbdare și justificată emoție au răspuns colegii veniți din toate colțurile județului și nu numai. Din zona Rădăuțului s-au prezentat Calenici Ana, Gheorghii Artemizia, Gheorghii Mihai, Srepciu Ioana,

meniuc Claudina, Bucinschi Elena, Molnar Silvia, Costiuc Traian, iar din București a venit Haureș Rodica. Din anumite pricini, în afara colegilor decedați au lipsit destul de mulți. Promoția 1956 a cuprins 51 de absolvenți din care 12 au plecat pe drumul fără de întoarcere, 17 au fost prezenți și 22 au lipsit. Întâlnirea la care mă refer acum a fost pregătită prin grija neobosită a kolegei Calenici Ana (Grosaru) care în ciuda afecțiunilor de care suferă și a stării precare de sănătate s-a implicat plenar în desfășurarea acestui eveniment: organizarea unei slujbe

În cea de-a treia lună din trilogia verii, la 11 august a.c., sub genericul „întâlnirea fiilor satului“, Școala Generală din satul Dănila, comuna Dărmănești, a sărbătorit un secol de existență.

La acest mare și important eveniment, primul de acest fel din satul Dănila, au participat peste 400 de fii ai satului, precum și importante personalități ale județului Suceava și ale comunei Dărmănești. O cronică a acestei școli sâtești, autor Traian Maleș, a fost publicată în revista „Curierul ucrainean“ (iunie 2011), iar publicistul Nicolae Cureliuc a prezentat desfășurarea evenimentului mai sus menționat.

Pentru a recompensa activitatea dascălilor care au activat la această unitate școlară, Consiliul Local și Primăria comunei Dărmănești a acordat acestora diplome de onoare și de excelență. Diplomele de onoare au fost acordate cadrelor didactice care au activat la Școala Generală din Dănila o perioadă mai mare de 25 de ani. Aceste diplome au fost acordate urmă-

Diplome de onoare și de excelență

torilor dascăli (în ordine alfabetică): Oltea Cozlovschi (învățătoare), Viorica Cureleț (educatoare), Lucia Pauliuc (învățătoare), Dimitrie Șeiciuc (învățător), Stela Șerban (învățătoare), Ana Tcaciuc (învățătoare), Ilie Tcaciuc (profesor). De remarcat faptul că diploma de merit atribuită învățătorului Dimitrie Șeiciuc (în vârstă de 96 ani) a fost ridicată de Olvian Șeiciuc, fiul domniei sale, fost elev al școlii din Dănila, în prezent profesor de matematică la Liceul Silvic din Municipiul Câmpulung Moldovenesc.

Celelalte diplome, cele de excelență, la fel de valoroase, au fost acordate următoarelor cadre didactice: Margareta Adam (profesoară), Elena Chideșa (profesoară), Vasile Chidoveț (profesor), Lucian Constantin (profesor), Cătălina Crețu (profesoară), Valentina Hrețuc (învățătoare); Traian Maleș (învățător), Ana Mazureac, Mihai Munteanu (profesor), Genoveva Isopescu (profesoară); Doina-Liuba Nahaiciuc (învățătoare), Tcaciuc-Madon Elena-Lăcrămioara (profesoară), Dana Tcaciuc (învățătoare), Rodica Tihoniuc (profe-

soară), Anisia Șpetcu (profesoară); Maria Verciuc (profesoară).

La sfârșitul manifestării, am schimbat câteva impresii cu domnul Dan Chidoveț, primarul comunei Dărmănești. Iată ce ne-a declarat Domnia sa: „Sunt primar de 5 ani. Am fost martorul unor manifestări culturale-educative și artistice de tot felul. Aceasta este manifestarea care mi-a plăcut cel mai mult. Cinste cadrelor didactice de la Școala din Dănila. Cinste domnului consilier local al comunei Dărmănești, organizatorul principal al manifestării“.

Doru SAFRIUC

Tumulul princiar

Așezarea naturală a localității Măriștea Mare între dealuri în mare parte împădurite, terase înșorite și izvoare de apă, a constituit dintotdeauna pentru comunitățile umane un loc prielnic de statornicire din cele mai vechi timpuri ale istoriei noastre naționale.

Cercetările arheologice din teren, în decursul a mai multor ani, au dus la descoperirea a numeroase vestigii, ce denotă că localitatea a fost locuită încă din preistorie până în zilele noastre.

Denumirea satului Măriștea Mare este mereu pomenită prin descoperiri de tezaur, atât la finele secolului al XIX-lea sau începutul secolului al XX-lea, dar și în perioada interbelică, în tot mai multe publicații ale timpului.

Astfel, aflăm că istoricul Wilhelm Schmidt a scris revistei din Viena căreia îi relatează că pe teritoriul satului Măriștea Mare au găsit obiecte de aur, și că: „...mai mulți țărani au găsit și au vândut mai multe obiecte din aur... la niște negustori, dar care nu au putut fi identificați“.

Cu altă ocazie, același istoric relatează că în anul 1878, în luna iulie, ca urmare a ploilor torențiale, dar numai după scăderea apelor, pe teritoriul satului Măriștea Mare, au fost găsite

obiecte din aur, dar și acestea au fost vândute repede. Totuși, cu ajutorul autorităților locale, el a reușit să-i adune pe găsitorii și cumpărătorii obiectelor din aur, care au recunoscut în fața comisiei consti-

tuite că au descoperit următoarele: o brățară grea și masivă din aur, de formă primitivă cu aspect de șarpe, cât și o fibulă tot din aur, și ea confecționată în același mod.

Cercetările continuate de istoricul austriac în teren, au dus la descoperirea locului de unde a provenit tezaurul din aur găsit.

În aceste condiții, el a extins aria cercetărilor, prin studierea ambelor maluri ale pârâului Măriștea, de la vărsare și până la izvorul acestuia, dar nu a reușit să facă noi descoperiri de tezaur.

Mai târziu, tot cu ajutorul cetățenilor din sat, a descoperit urmele gropilor săpate de căutătorii de comori, situate la baza TUMULULUI ce domină pârâul, care conțineau morminte de incinerare.

Relatățile și cercetările istoricului vor continua și în vara anului 1892, când ploile torențiale din primele zile ale lunii iunie au adus la iveală noi obiecte de aur, tot din aceeași zonă arheologică.

(Tezaur)

Astfel, după scăderea apelor pârâului Măriștea, s-au descoperit un pandantiv și un distribuitor de curele din aur masiv ornamentate cu alemandine (pietre semiprețioase de culoare roșie) care au fost în întregime recuperate și donate Muzeului Național din Cernăuți.

Descoperirile arheologice de pe teritoriul localității Măriștea Mare vor continua și la începutul secolului al XX-lea.

Astfel, în vara anului 1902, arhitectul K.A. Romstauffer anunță autoritățile de la Viena că în localitatea Măriștea Mare s-au găsit însemnate obiecte din aur, care se aseamănă foarte bine cu cele descoperite aici în anul 1892.

Toate descoperirile pe malul pârâului Măriștea, conform aprecierilor celor mai autorizați specialiști în arheologie din centrele universitare din Iași, București și Suceava, arată că piesele din aur, ornamentate cu pietre semiprețioase (alemandine) se încadrează în stilul policrom, ce permite datarea lor în prima jumătate a secolului al V-lea d.H.

Este posibil ca aceste piese valoroase din aur, descoperite în preajma tumulului să fi constituit o parte din inventarul unor morminte princiare, care aparțineau aristocrației tribale din rândul popoarelor migratoare ce s-au stabilit în aceste ținuturi (după informațiile găsite în *Mitteilungen der Kentrat Kommission zur Kunst, und historische Denkmale*, Viena, 1891, vol. 17, nota 104, p.113-124).

prof. Victor COZARIUC -COSSARIS

Sâmbătă, 1 septembrie a.c., foștii absolvenți ai Școlii Pedagogice Ucrainene din orașul Siret, promoția 1954, s-au întâlnit din nou pentru a marca 58 de ani de la terminarea acestei prestigioase instituții de învățământ pedagogic.

Cei 44 de absolvenți ai Școlii Pedagogice Ucrainene din Siret provin din nu mai puțin de 12 localități ucrainene din județele Botoșani și Suceava. Iată care sunt aceste localități: Bălcăuți, județul Suceava (Gherasim Ioan, Haureș

Vasile, Humeniuc Alexandru și Usatiuc Vasile), Călinești Cuparencu, județul Suceava (Antonovici Gheorghe, Corduban Modesta și Seserman Aurora), Călinești Enache, județul Suceava (Maidan Aurelia și Maidan Veronica), Căndești, județul Botoșani (Șoucaliuc Domnica), Dănila (Maleș Traian, Pauliuc Ana, Tcaciuc Maria, Tcaciuc Oltea și Zahariuc Elena), Dărmănești, județul Suceava (Cușnir Victor și Perhinschi Victor), Ipotești (Gulei Lidia, Hostiuc Elena și Smetaniuc Eufrozina) Mărițeia Mare, județul Suceava (Moscaliuc Gheorghe și Uhrec Ilaria), Negostina, județul Suceava (Cozariuc Victor, Fediuc Mihai, Grigoraș Ioan, Maidaniuc Nicolae și Șoucaliuc

După 58 de ani

Eugen), Sinăuți, județul Botoșani (Zapototchi Emilia), Siret, județul Suceava (Boiciuc Valerian, Gorașciuc Tamara, Haiura Erna, Isacov Petru, Marianciuc Tit, Mateiciuc Elena, Mațner Wilhelm, Olar Silvia, Popovici Victor, Racec Ana și Scutelnic Zenovia), Vășcăuți, județul Suceava (Uricec Gheorghe).

Întâlnirea jubiliară (de 50 de ani) a avut loc în anul 2004, la Siret. Cu acest prilej s-a convenit ca următoarele întâlniri să aibă loc anual. Astfel, câte două întâlniri au avut loc la Siret și Suceava și câte una la Mărițeia Mare, Gura Humorului și Grămești.

Întâlnirea de anul acesta a avut loc la Școala din comuna Șerbăuți, organi-

zator Tanasiciuc Vasile. Deși până la deschiderea noului an de învățământ mai erau circa două săptămâni, localurile celor două corpuri ale școlii erau gata pregătite pentru noul an școlar. Primul corp de școală a fost construit în anul 1905, iar cel de-al doilea între anii

1972-1973, în timpul directoratului domnului Tanasiciuc Vasile. Lângă școală sunt trei frumoase terenuri sportive (fotbal, handbal și volei).

Domnul Tanasiciuc Vasile este și profesor de biologie. El a prezentat, sub formă de DVD, mai multe secvențe din propria activitate, precum și mape pentru învățământul primar și gimnazial.

Tot cu acest prilej, profesorul de filologie Rei Emanoil, care a fost și elev al școlii din Șerbăuți, a prezentat o frumoasă povestire despre huțuli, povestire publicată într-o revistă ieșeană.

Domnul Cozariuc Victor, care a lucrat doi ani la școala din Șerbăuți, a prezentat manuscrisul unei viitoare teme de cercetare geografico-istorice.

Masa comună a fost servită la o cabană a Consiliului Județean din satul Călinești Cuparencu, localitate care aparține comunei Șerbăuți.

Viitoarea întâlnire, cea din anul 2013, va avea loc la sediul filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România (organizator autorul acestor rânduri).

Traian MALEȘ

După ani și ani

Este o zi frumoasă de toamnă. O zi ca multe alte zile de toamnă, dar importantă pentru promoția din anul 1956 a Școlii Pedagogice Ucrainene din Siret, județul Suceava.

Dimineața, soarele privea printre perdele de nori.

În scurt timp, însă, norii s-au risipit și s-a făcut senin și calm.

A fost ziua când doamnele învățătoare și domniile învățători, toți pensionari, s-au întâlnit după 56 de ani de când au absolvit școala susmenționată. Această întâlnire a avut loc în orașul Siret, județul Suceava, la data de 9 decembrie 2012.

Au venit la întâlnire colegii claselor A și B.

Din clasa B au participat: Silvia Dragea (Molner), Rodica Fraseniu (Haureș), Paulina Olar (Odoviciuc), Domnica Platec (Rișciuc), Ioana Stainer (Screpciuc), Elena Citra (Tcaciuc) și subsemnata. Din clasa A au venit: Ion Cerepaniuc, Ilie Berbenciuc, Traian Costiuc, Mihai Gheorghii, Artemizia Gheorghii (Dolenciuc), Claudia Grigoraș (Humenciuc), Ana Grosar (Calenici), Ion Hapenciuc, Nicolae Hapenciuc, Viorica Hrehorciuc (Chideșa), Elena Ianoș (Bucevschi), Iaroslava Moscaliuc (Abramiuc), Ana Șpac (Duduman).

A dorit să ne fie alături o colegă de la Liceul Teoretic, absolventă a aceluiași an, respectiv,

dna Nunea Naharneac (Clepac) și soțul dumneaei Winter Naharneac. Soții și soțiile care au sărbătorit alături de noi: Gheorghe Olar, dl Stainer, Veronța Hapenciuc.

După ce s-a citit catalogul, s-au ținut scurte cuvântări, s-au citit poezii, s-au depănat amintiri. Apoi s-a purces la biserica Sf. Ioan Botezătorul din orașul Siret, unde s-a ținut un parastas întru pomenirea celor plecați unde e liniște și pace, respectiv, a profesorilor și colegilor care ne-au părăsit pentru totdeauna.

Preacucernicii părinți Vasile Mierlă și Daniel-Vasile Mierlă în urma slujbei parastasului au fost plăcut impresionați de faptul că nu sunt uitați cei decedați și de faptul că noi pen-

a făcut o surpriză minunată prin fiica domniei sale, Zirca, și ne-a condus la Casa de Cultură a orașului, în sala mare, unde am vizionat un program artistic excepțional cu suite de dansuri ucrainene și românești. Acești copii, această doamnă Zirca merită toată lauda, merită tot ce este mai bun în viață.

Mulțumim, doamnă Zirca, mulțumim copii-artiști, mulțumim, colegă Elena!

Puțin obosiți, dar plini de bucurie, am plecat spre restaurantul New Spring din orașul Siret unde ne-a așteptat un prânz copios și o formație muzicală formată din clape și clarinet. Domnul Gheorghe Sereciuc de la clape a cântat și solo foarte multe cântece ucrainene și românești, populare, de muzică ușoară, valsuri, tangouri etc.

Mulțumim pentru primire doamnei patroane a restaurantului și colegului Nicolae Hapenciuc care s-a îngrijit să aducă această formație de la Suceava.

Colegii prezenți au cântat cântece ucrainene, s-a mâncat, s-a dansat.

Ziua de 9 septembrie îi are în calendar pe Sfinții Ana și Ioachim, părinții Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului nostru Isus Hristos. Cu acest prilej, am cântat un frumos „Mulți ani trăiască” pentru colega Ana Grosar.

Ne-am amintit de anii când eram tineri, cum am învățat, ce profesori buni am avut, apoi, la rândul nostru, cum i-am educat pe cei care ne-au fost elevi generații după generații. A fost foarte frumos!

Doamne ajută să ne întâlnim și la anul! Organizatorii întâlnirii au fost: Grosar Ana, Dragea Silvia și subsemnata.

Olimpia IVANICIUC

Promoția 1956

sionarii ne întâlnim, ne revedem, ne iubim. În acest sens a cuvântat preacucernicul părinte Vasile Mierlă și ne-a făcut cele mai frumoase și mai dorite urări. Îi mulțumim și pe această cale mult, mult. S-au oferit colăcei copiilor bolnavi.

Colega noastră Elena Ianoș (Bucevschi) ne-

Bunici, după 50 de ani de la absolvirea liceului, pentru 3 ore elevi

Este mijlocul lunii septembrie. Într-adevăr, e toamnă de aur. Peste tot se strâng roadele toamnei bogate în Bucovina și nu numai. 15 septembrie 2012 a ajuns o zi îndelung așteptată nu pentru deschiderea anului școlar, ci pentru reîntâlnirea, după 50 de ani, a foștilor absolvenți ai clasei a XI-a, secția ucraineană (promoția 1962) de la Școala Medie Mixtă Ucraineană din Siret.

La absolvire - 1962

Siretul este un orașel mic și destul de cochet, având astăzi o înfățișare cu totul nouă față de acum 50 de ani. În centrul orașului a fost ridicat un edificiu impunător, cam auster la prima vedere, de tip austriac, inaugurat la 9 septembrie 1899, ca local al Obergimnasium-ului din acest oraș. Ulterior, va fi sediul renumitului liceu siretean. În 1976, liceul s-a mutat în noua clădire construită, iar vechiul local devine școală generală. Din anul 2000 de la împlinirea a 225 de ani de existență a școlii siretene, va purta numele de Școală Generală „Petru Mușat”.

Promoția 1962 își desfășoară întâlnirea festivă la 50 de ani de la absolvire nu în localul nou al liceului, ci în clădirea veche a Școlii Generale „Petru Mușat”, deoarece ea ne-a legănat anii adolescenței și ne-a instruit pentru viitorime. Promoția 1962 (ucraineană) era frecventată de 38 de elevi, proveniți din Siret și din zonă, din rândul cărora au ieșit 20 de învățători și profesori, 3 impiegăți de mișcare CFR, 3 tehnicieni, 2 asistenți sanitari, 3 contabili, lucrători în cooperarea meșteșugărească și funcționari. Această promoție a organizat prima revedere la 20 de ani de la absolvire (1982), iar acum a fost o reîntâlnire de 50 de ani de la absolvire.

Din păcate, din rândul celor 18 profesori care au predat la clasa terminală (a XI-a), astăzi trăiesc doar 3, iar 8 colegi și colege au trecut la ceruri. La strigare a catalogului, aceștia din urmă au fost prezenți numai în inimile noastre. Din rândul celor 3 profesori: Veronica Maidan (locuiește

la Câmpulung Moldovenesc), Marian Salahub (trăiește la Iași) și Vera Pâslar (trăiește la Rădăuți), au participat la adunarea festivă doar primii doi. Au plecat la Domnul și dirigintele clasei, profesorul Ilie Cureliuc, și directorul

liceului, profesorul Vasile Miron. Atât profesorii clasei, cât și dirigintele și directorii liceului au fost omagiați de toți cei prezenți. În memoria lor s-a păstrat un minut de reculegere.

Au fost prezenți din cei 38 de elevi, doar 13 colegi și colege, ceilalți motivând diferite cauze se sănătate sau de distanță. Iată bunicii de astăzi și elevii pentru 3 ore prezenți: Boiciuc Alexa (Siret), Viorica Chidoveț (Dărmănești -Suceava), Iosif Cost (Siret), Mihai Demușco (Suceava), Vera Fediuc (Roman), Gheorghe Hapenciuc (Rădăuți), Virginia Harsemiuc (Siret), Maria Haureș (Rădăuți), Domnica Holovenciuc (Suceava), Viorica Mateiciuc (Rădăuți), Vichentie Nicolaiciuc (Rădăuți), Maria Țurcan (Brodina) și Domnica Ursache (Suceava). Unii/unele au venit cu soții/soți.

Reîntâlnirea a fost deosebit de emoționantă. După îmbrățișări în fața liceului de altădată, s-a intrat în localul acestuia și s-au vizitat clasele, laboratoarele, cabinetele, biblioteca și sala de

sport. Apoi ne-am oprit în sala de clasă unde a fost clasa terminală. Pe bănci erau așezate flori, un pliant de 6 pagini în care se afla istoricul liceului, colectivul didactic de atunci al clasei, catalogul elevilor, diferite momente de la absolvire și de la întâlnirea de 20 de ani, în fotografii, versuri create special pentru acest moment. Mai erau atașate multe articole, în original sau în copie, din publicistica unor colegi participanți (Pliantul era pregătit de colegul nostru V. N.).

Fostul profesor de educație fizică și sport, acum octogenar, Marian Salahub a deschis festivitatea cântând la pianină „Odă bucuriei” de Beethoven. Apoi Iosif Cost - principalul organizator al manifestării - a prezentat principalele momente ale reîntâlnirii, oferind celor doi profesori - Veronica Maidan (prof. de limba ucraineană) și Marian Salahub - câte o medalie jubiliară a Școlii „Petru Mușat”. În anul 2000, s-au împlinit 225 de ani de existență a școlii siretene. Amintim că în acel an jubiliar - 2000 - Iosif Cost era directorul acestei școli. Tot cu acest prilej, profesorul Iosif Cost, colegul nostru, a oferit fiecărui participant cartea coordonată de el „Arc peste timp”, editată cu prilejul acelei aniversări.

Cuvinte excepționale de trăire sufletească și de apreciere la adresa foștilor noștri dascăli și la adresa noastră, ca elevi de altădată, le-au rostit doamnele profesoare Emilia Lucaci, directorul

școlii de azi, și Ecaterina Mocrei, directorul adjunct.

A urmat partea cea mai consistentă a revederii: prezentarea de către fiecare participant a traiectoriei vieții sale personale și familiale, precum și a profesiei exercitate. S-au evocat multe amintiri plăcute sau mai puțin plăcute, năzdrăvăniilor sau șotii din viața de licean, de la lecții sau din afara lecțiilor, realizări pe linie profesională. Fiecare a prezentat realizările personale și familiale, sociale și creatoare.

Foști profesori, extrem de amabili și volubili - Veronica Maidan și Marian Salahub - printre altele, au adus laude elevilor întregii promoții, deoarece au ieșit oameni serioși, cu bună pregătire profesională și morală, majoritatea având studii superioare care, la rândul lor, au devenit foarte buni dascăli în învățământ. Toți, indiferent de profesiunea exercitată, s-au dovedit buni cetățeni și excepționali familisti, fiind astăzi grijulii față de nepoți. Toți au fost nominal felicități pentru ceea ce au făcut în cei 35 sau 40 de ani de activitate până la ieșirea la pensie. Foști profesori s-au bucurat că elevul lor Vichentie Nicolaiciuc a ieșit mai mult din

La revederea de 20 de ani - 1982

anonimat, deoarece a avut norocul să fie deputat din partea ucrainenilor în Parlamentul României în legislatura 1996-2000 și a apărut etnia în toate domeniile. S-a ocupat de scris, publicând evocări istorice, studii teologice și filologice și articole de critică și istorie literară, precum și cartea „Repere culturale și umane”, lucrare apreciată de personalități sucevene. De curând a devenit membru al Societății Scriitorilor Bucovineni (SSB). Asemenea lui, scriu și alți colegi din promoția sa, exteriorizând trăirile personale.

S-a păstrat un moment de reculegere în memoria colegilor dispăruți.

S-a hotărât ca următoarea întâlnire să fie peste un an, în 2013, la Rădăuți.

Lecția festivă s-a încheiat cu intonarea cântecelor: „Gaudeamus igitur!”, „Zelene jyto, zelene” (în ucraineană) și „La mulți ani”.

Apoi a urmat agapa la Hanul din Siret, unde s-a continuat cu degustarea preparatelor culinare, reci și calde, a vinului și a berii, cu dans, și cu discuții aprinse, dirijate și nedirijate, având conținut variat.

Au fost câteva ore de trăire sufletească profundă, de emoții și bucurii, de regrete și de optimism. Astfel a fost revederea la 50 de ani de la absolvire. Cum vom fi și câți vom fi la anul?!

prof. Vichentie NICOLAICIUC

Florin Cramariuc, un magician al lemnului

Nu cred că există persoană care, urmărind emisiunile posturilor de televiziune, îndeosebi pe acelea referitoare la diferite activități culturale cu tematică preponderent etnofolclorică, să nu fi remarcat deseori apariția pe micul ecran a unui meșter popular cu o înfățișare ceva mai deosebită. Puțini știu că acesta este un fiu al Bucovinei și că se numește Florin Constantin Cramariuc.

Cu domnul Cramariuc m-am reîntâlnit cu ocazia manifestărilor organizate la a 22-a ediție a Zilelor Humorului care s-a desfășurat în perioada 13-15 iulie a.c.

Ca și la edițiile precedente în programul activităților a fost inclus și tradiționalul Târg al meșteșugarilor.

Pe domnul Florin Cramariuc l-am găsit la stand lângă produsele sale rezultate din prelucrarea lemnului. A acceptat cu bunăvoință solicitarea mea de a acorda un scurt interviu.

Reporter - Domnule Cramariuc, deși sunteți deja binecunoscut din mass-media, îndeosebi de la televiziune, presă și de la multe expoziții și târguri, pentru informarea mai detaliată a cititorilor noștri vă rog să ne spuneți câteva amănunte în plus despre persoana și activitatea dvs. Sunteți bucovinean, locuiți la Suceava, „rădăcinile“ dvs. de unde se trag?

Florin Cramariuc - Într-adevăr, sunt sucevean, dar familia noastră provine din Breaza, din această frumoasă localitate montană a Bucovinei, locuită de huțuli. După cum vedeți, am crescut într-un decor mirific, înconjurat de munți cu păduri falnice de rășinoase, cu ape cristaline și aer ozonat.

R. - De când și în ce împrejurări ați început să prelucrați lemnul?

F.C. - Mediul și peisajul în care am crescut m-au determinat să îndrăgesc lemnul, să-mi placă să lucrez cu el. În ceea ce privește începuturile acestei activități, ele se pierd în trecut, deoarece m-am apucat de așa ceva încă din copilărie, în joacă, iar mai târziu tainele meșteșugului le-am învățat de la bunicul meu după tată pe care-l chema tot Constantin. Dar în realitate, în familia noastră arta prelucrării lemnului s-a transmis din generație în generație așa cum se spune, din tată-n fiu.

R. - Pe vremea bunicului și tatălui dvs., această artă deși era cunoscută nu a fost așa de mult popularizată și prețuită ca în zilele noastre. Acum, având în vedere renumele produselor și faima pe care o aveți, cred că dacă ar mai trăi bunicii și părinții dvs. ar avea motiv de mândrie. Deși se cunosc multe despre activitatea și prezența dvs. la diferite manifestări culturale-artistice în țară și peste hotare, totuși enumerați câteva din țările și locurile unde ați fost.

F.C. - E cam greu de dat un răspuns complet, deoarece sunt multe locuri. La noi în țară, după cum ați aflat mai ales de la televiziune, am participat la multe expoziții colective, de grup în diferite județe ale țării, iar la București mai ales la târgurile și expozițiile desfășurate la Muzeul Satului. Am participat de multe ori și la expo-

ziții organizate în străinătate, în Franța, Germania, Olanda, Grecia, Italia, Bulgaria, Polonia, Ucraina, la Cernăuți fiind de mai multe ori.

R. - Mai mult ca sigur că prezența dvs. în locurile și țările pe care le-ați enumerat v-a oferit prilejul să fiți în preajmă și să cunoașteți diferite personalități și oameni de seamă.

F.C. - Da, într-adevăr, în felul acesta am avut ocazia să-i cunosc pe toți președinții României de la 1989 până în prezent, am cunoscut ambasadori cu ocazia unor expoziții organizate la ambasadele Statelor Unite ale Americii și Poloniei.

R. - Aflându-vă în străinătate, în ce limbă v-ați înțeles și ați comunicat cu persoanele și autoritățile din țările respective?

F.C. - În această privință mi-a fost de folos cunoașterea limbilor franceză, ucraineană, rusă. Astfel, spre exemplu, acest fapt mi-a fost de folos și la ținerea unui curs despre „arta lemnului“ la Centrul Cultural „Saint-Exupery“ din Paris.

R. - Domnule Cramariuc, fiindcă tot ați pomenit de acel curs din Franța, spuneți-mi, ați ținut sau țineți astfel de cursuri și la noi în țară?

F.C. - Aveți dreptate să puneți o astfel de întrebare despre acest aspect. Într-adevăr, și la noi în țară am ținut astfel de cursuri cum este, de exemplu, cel de la Muzeul Satului din Suceava având ca temă „Formator în arta lemnului“ - asta pentru persoane adulte, dar și cursuri pentru copii cărora, cu această ocazie, le insuflu dragostea și le dezvălui tainele prelucrării lemnului. Astfel de cursuri am ținut în județele Botoșani, Argeș, Vâlcea și Sibiu.

R. - Aveți o largă participare la expoziții și târguri, dar, ca persoană cu multă experiență, ați fost solicitat ca specialist și expert și la jurizarea altor expoziții?

F.C. - Da, am fost invitat să fac parte din juriu, în afară de județul Suceava, și în județele Maramureș și Cluj.

R. - Se spune că omul cât trăiește tot învață. Dvs. vă rezumați și vă mulțumiți cu experiența pe care deja o aveți în arta prelucrării lemnului?

F.C. - Nu, caut și acum, permanent să mă perfecționez tehnic, dar și teoretic citind literatură de specialitate cum ar fi „Arta lemnului“.

Consider că există mereu ceva nou ce trebuie învățat și care să ajute la perfecționarea activității.

R. - Din mâinile dvs. au rezultat până acum adevărate opere de artă. În afară de talentul pentru prelucrarea lemnului mai aveți cumva și alte talente, ce vă mai place să faceți?

F.C. - Îmi place și să desenez, de fapt, îmi schițez personal pe lemn viitoarele modele pe care urmează să le realizez. Îmi place mult și să citesc mai ales cărți de autori clasici români și ruși.

R. - Am aflat din alte surse, că aveți diferite funcții, am dori să aflăm chiar de la dvs. care sunt acestea, eventual, cele care sunt mai importante.

F.C. - Sunt președintele Asociației meșterilor populari din Bucovina.

R. - În legătură cu acest fapt, precizez, citând-o pe dna Elvira Romaniuc, directoarea Muzeului Obiceiurilor Populare din Gura Humorului, că „Asociația

Meșterilor Populari din Bucovina își propune să identifice, să sprijine și să promoveze meșteșugarii autentici din această zonă și să stabilească legături durabile cu meșteșugari din întreaga lume“. Așadar, țelul acestei asociații pe care o conduceți pe cât este de important, pe atât este de ambițios.

F.C. - Într-adevăr.

R. - Desigur că întreaga dvs. activitate a fost încununată de succese și răsplătită cu diplome și alte moduri de apreciere. Dintre toate acestea, care este cea mai importantă pentru dvs.?

F.C. - Da, am obținut multe diplome, dar ca răsplată morală de cea mai mare importanță pentru mine este diploma „Pentru activitate“ pe care am primit-o în 2002 de la Institutul Cultural Român.

R. - Această diplomă cât și celelalte dovezi de apreciere în mod sigur constituie un imbold pentru activitatea dvs. actuală și viitoare.

F.C. - Desigur, dar să știți că tot ce fac este de dragul artei, din pasiune și nu pentru laude și diplome.

R. - Aveți dreptate, apreciez acest fapt. Mulțumindu-vă pentru amabilitatea dvs. și pentru timpul acordat acestui interviu, eu personal și în numele cititorilor revistei „Curierul ucrainean“ vă dorim în continuare o activitate rodnică, succese în tot ce faceți, multă sănătate și putere de muncă. Suntem convinși că vom mai avea multe ocazii să aflăm vești despre dvs.

F.C. - Mulțumesc. Urările sunt reciproce.

În încheiere, consider că merită să citez câteva opinii exprimate de oameni de cultură contemporani, care caracterizează elocvent personalitatea acestui meșter vestit: „Puterea creatoare a lui Florin Cramariuc, artizan al meșteșugului cioplitorului și sculptor în lemn, își primește forța prin rădăcini puternice înfipte adânc în tradiție“ (Mihai Pânzaru PIM) și „Prin arta sa, Florin Cramariuc concentrează milenii într-o simbolică perenă, căreia îi găsește noi descifrări și surprinzătoare exprimări metaforice. Florin Cramariuc citește în carnația tulburătoare a lemnului trecerea vremii și înveșnicește mesajele timpului“ (Ion Drăgușanu).

Personal, consider că pentru domnul Florin Cramariuc titlul de meșter popular nu-l definește pe deplin și că i s-ar potrivi mai bine titlul de maestru în arta prelucrării lemnului.

Iarema ONEȘCIUC

De curând Biblioteca din satul Negostina și-a îmbogățit fondul de carte cu trei exemplare intitulate „Domnița Ruxandra și Timuș” - donație din partea autoarei Olga Andrici, căreia îi mulțumim din suflet. Toată recunoștința și admirația noastră pentru o astfel de scriere. Îi dorim multă sănătate, putere de muncă și să reușească să creeze pe mai departe asemenea valori.

Pentru mine, această carte este o capodoperă a sufletului meu, deoarece mi-a răscolit amintirile din anii de școală generală. Elevă fiind în clasele de gimnaziu prin anii '60, nu pot uita orele de limba și literatura ucraineană predate de iubitul nostru profesor, regretatul Iuri Racocea (fie-i țărâna ușoară, că tare l-am mai îndrăgit). Așteptam cu multă nerăbdare să intre în clasă. Parcă îl văd și acum în fața ochilor, după salutul obișnuit de „Dobryi den”, se așeza calm la catedră, făcea prezența și, culmea, niciodată niciun elev nu lipsea de la orele lui. Avea o dăruire profesională cum rar întâlnești, de la el am învățat să scriu și să citesc în limba mea maternă, limba ucraineană, pe care nu o pot uita cu toate că nu am profesat. Ceea ce ai învățat cu dragoste nu se uită niciodată. Dar mai avea și darul de povestitor desăvârșit. La sfârșitul fiecărei lecții erau rezervate 5-10 minute (chiar și pauza elevilor), unor frumoase și interesante povestiri istorice. Aceste fapte eroice mult îndrăgite de elevi se refereau la bravii cazaci ucraineni care se pomenesc în cartea lecturată. Faptele de vitejie cât și luptele purtate de cazacii zaporojeni, avându-l în frunte pe marele hatman ucrainean Bohdan Hmelnytskyi, erau savurate cu mare atenție, iar partea

Amintiri răscolite

referitoare la iubirea lui Timuș pentru Domnița Ruxandra era extrem de interesantă mai ales pentru noi fetele din clasele a VII-a și a VIII-a.

Îmi amintesc și de povestirile legate de un alt conducător de oști, și anume Dovbuș, care umbla cu haiducii și bravii cazaci ucraineni și prin părțile noastre. Ca amintire ne-a lăsat o fântână săpată în pădurea din satul Măriței, unde mergeam la plimbare, în recunoaștere, cu profesorul Iuri Racocea. Ne așezam în jurul fântânii și ascultam alte fragmente din povestirile lui.

Dacă tot am răscolit amintirile vreau să mai adaug că dl Iuri Racocea cunoștea multe locuri din pădure unde creșteau plantele medicinale rare, căci era un foarte bun cunoscător al ceaiurilor vindecătoare a multor boli. El știa să facă multe combinații de plante care erau folosite diferitelor afecțiuni. Multă lume apela la el pentru diferite probleme de sănătate și de la nimeni nu lua bani. Astfel îl putem numi „doctor fără de arginți”. Iubea nespuse de mult copiii, oamenii muncitori, care trudeau câștigând cinstită hrana zilnică. Și copiii îl iubeau mult. De

aceea, când avea nevoie să i se facă puțină curățenie prin casă, veneau fete harnice și îi puneau locuința la punct. Era un om simplu, dar de o mare valoare sufletească. Avea o mare admirație pentru icoane. Icoanele trebuia le să ștergem cu cea mai curată pânză sau cel mai curat prosop pentru că ele sunt sfinte și numai bunul Dumnezeu ne poate ajuta - așa ne vorbea Iuri Racocea. Iubea mult florile, în pădure avea locuri speciale unde creșteau ghioceii de grădină, numai de el știute și de cei dragi lui. Nimeni nu avea voie să le rupă sau să le atingă, pentru că natura trebuie ocrotită. Pădurea era pentru el o a doua casă de locuit. Nu exista zi în care să nu meargă în pădure să admire natura, să stea de vorbă cu arborii. Petrecea mult timp în mijlocul naturii, deoarece, spunea el, este sănătate curată să respiri aerul ademenitor al tuturor plantelor. Gândire pozitivă și terapie cu parfumul florilor era rețeta lui de bază în vindecarea multor afecțiuni. Ne mai spunea că oamenii se nasc sănătoși, iar pentru a menține această sănătate Dumnezeu a acoperit Pământul cu tot felul de plante pe care noi le călcăm de multe ori și nu ne dăm seama, ce leac ascund. Orice plantă tăinuiește în ea o minune.

O minune era și dl Iuri Racocea pentru noi, iar amintirile despre domnia sa sunt tot o minune.

Mai cunosc și alte minuni despre dl profesor Iuri Racocea, dar, poate, într-un alt material.

Felicia GRIGORAȘ

Întâlnire cu trecutul

Cu dorința de a-mi vedea câteva rude, în trecere, m-am oprit în satul unde m-am născut.

M-a intrigat faptul că, pe ulițele populate înaintea de săteni în putere, preocupați de activitățile zilnice, astăzi se zăresc, mai ales în zi de sărbătoare, adunate pe la porți mătuși, secătuite de munca depusă atunci când casele lor erau pline de copii. Depindeau numai și numai de eforturile lor. Astăzi, cu părul nins, cu fața pe care poți citi trecerea anilor, copleșite de singurătate, nu dezarmează. Munca lor se reduce la curățenia în locuințe, la curțile ce constituie o adevărată oază de verdeață. Totul este o grădină bine organizată, aducătoare de roade atât de necesare traiului.

Tineri întâlnești foarte rar. Satul a devenit un loc al celor care și-au pierdut puterile. Chiar dacă anii au trecut, țărani și-au păstrat obiceiurile moștenite din străbuni de a fi primitivi, întotdeauna întâmpinându-te cu zâmbetul pe buze și cu obișnuitul „Bine ați venit pe la noi”. Nu le părăsești curtea până nu ești ospătat. Iată, aici poți mânca deliciosii colțunași, specifici bucătăriei ucrainene, apoi ești servit cu fructe. Ținuta pomilor parcă îți arată vârsta gospoda-

rilor. Roadele la coacere aduc o pată de culoare grădinii, invitându-te și trezindu-ți pofta de a le atinge, culege și mânca.

Dacă vorbești cu gazdele ce te-au primit cu atâta bucurie, vei cunoaște profunzimea gândurilor ce-i frământă. Se citește pe chipul lor blândețea, rațiunea în cuvinte și omenia în întreaga purtare. Multe se desprind din vorbele tușii Maria.

Și în timpuri mai bune nu se trăia mai ușor decât astăzi. Toate relele de acum sunt rodul ideilor greșite ale tineretului față de muncă. Cam așa gândesc: „Dacă poți trage chiulul e bine. Numai bani să iasă”. Pe vremea noastră asemenea concepții nu existau.

Trecând prin acest sat dobrogean înconjurat de o salbă de păduri, rămâi încântat. Parcă ai dori să revii. Chiar dacă copiii și nepoții nu mai sunt alături de localnici, căutând o viață mai bună, luând cu ei fericirea și bucuria celor rămași acasă, sătenii nu-și pierd speranța în mai bine.

Plăcerea și duioșia pe care le-am simțit, a dus la prelungirea vizitei mele. Am rămas oaspetele unor unchiași. M-a impresionat grija

manifestată pentru a mă simți bine, așa cum era la mama acasă. Viața i-a determinat să adune un plus de înțelepciune, mai multă decât mi-am putut închipui. Urmărind preocupările consătenilor mei, se înseră.

E greu să descrii frumusețea amurgului zilei aici. Nu poți reda sunetele, peisajele ce-și modifică înfățișarea, sentimentele de nepătruns ce-ți apar în clipele descoperirii unei lumi, puțin cunoscute acum, venind din tumultul obositor al orașului.

Soarele se grăbește să dispară după deal. Observ câmpul din apropiere semănat cu floarea-soarelui. Capitulele plantelor urmăresc drumul străbătut de astru spre asfințit. Nu-i nici o adiere de vânt, fapt rar întâlnit pe meleaguri dobrogene. Petalele florilor divers colorate și frunzele copacilor stau încremenite. Romanița și-a adunat corola albă, parcă pregătindu-se de odihnă. În curte te îmbată mirosul florilor de regina nopții ce și-au deschis petalele, salutând înserarea. O mână parcă nevăzută aprinde încet, încet stelele, artificii pe cerul întunecat. Luna își face apariția stingheră. Întunericul și liniștea cuprind toate ființele. Mă culc cu gândul la anii copilăriei, petrecuți în acest mic paradis.

Sculat dis-de-diminează mă simt încărcat cu o puternică energie pozitivă, ce-mi va permite descifrarea și rezolvarea multor probleme ce mă așteaptă. Îmi spun în gând: precis mă voi mai întoarce în „leagănul” copilăriei mele.

Virgil RIȚCO

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 205/206)

Pe de altă parte Directoratul i-a chemat, la 15 noiembrie 1918, pe cetățenii ucraineni la insurecția armată împotriva hatmanului P. Skoropadskyi, socotindu-l dictator și uzurpator al voinței populare. Pentru a conduce operațiunile militare împotriva puterii hatmaniste, Directoratul, care se afla în localitatea Biserica Albă a format un Comitet Militar Revoluționar, ca reprezentant al Directoratului alcătuit din M. Avdienko, V. Cehivskyi, A. Pysotkyi, Z. Vysoțkyi ș.a.

Acest Comitet a declanșat și condus insurecția armată împotriva guvernării hatmaniste, în perioada 15 noiembrie - 14 decembrie 1918. Insurecția a început la Biserica Albă, unde unitățile de pușcași cazaci, loiale Directoratului, au preluat puterea în această localitate.

În continuare trupele militare loiale Directoratului au învins la Motovylyvka, la 18 noiembrie 1918, unitățile militare hatmaniste deschizând calea ofensivei spre Kiev.

Pentru apărarea Statului Ucrainean, P. Skoropadskyi l-a numit, la 18 noiembrie 1918, pe generalul Keller la comanda tuturor forțelor militare subordonate lui.

La rândul ei, Antanta a debarcat la Sevastopol, la 25 noiembrie 1918, o escadră anglo-franceză ca să intervină în conflictul dintre Directorat și Skoropadskyi.

Văzând că situația îi scapă de sub control, hatmanul Skoropadskyi a numit de această dată la comanda Statului Ucrainean pe generalul Dolgoruky în locul generalului Keller.

Ca urmare a ofensivei trupelor bolșevice, la sfârșitul lunii noiembrie 1918, Directoratul a părăsit Kievul și s-a instalat la Vinnyțea unde a adoptat următoarele decizii: abrogarea legilor adoptate de puterea hatmanistă în domeniul legislației muncii, reintroducerea zilei de muncă de 8 ore, introducerea contractelor colective de muncă și dreptul privind participarea la greve.

Totodată trupele militare ale Directoratului au ocupat Odesa la 11 decembrie 1918. Ca să atenueze tensiunile cu Antanta, reprezentanții armatei Republicii Populare Ucrainene au început convorbirile cu colonelul francez Eno (la care au participat și autoritățile locale) ca să delimiteze zonele de influență între cele două părți.

De asemenea, în localitatea Kozatin, la 12 decembrie 1918, delegația militară a Directoratului s-a întâlnit cu delegația înaltului comandament german cu care s-a înțeles ca trupele germane să nu

mai apere Kievul și să părăsească teritoriul Ucrainei, fără să fie atacate de trupele ucrainene.

Cu aceasta guvernarea hatmanului P. Skoropadskyi s-a apropiat de sfârșit.

Conducerea Directoratului care se afla la Vinnyțea s-a întâlnit, în perioada 12-14 decembrie 1918, cu reprezentanții partidelor politice și organizațiilor obștești (care făceau parte din Uniunea Națională Ucraineană) cu care prilej au discutat despre forma de guvernământ și organul superior de reprezentare a Republicii Populare Ucrainene. Participanții la această întâlnire s-au împărțit în două tabere: unii au optat pentru republică parlamentară, iar alții pentru Republica Sovietică.

Pavel Skoropadskyi, hatmanul Statului Ucrainean, fiind lipsit de orice susținere, a fost nevoit să predea puterea Directoratului.

Cu acest prilej, P. Skoropadskyi a ținut o cuvântare în care a declarat: „Eu, hatmanul întregii Ucraine pe parcursul celor 7,5 luni am depus toate forțele pentru a scoate țara din situația grea în care se afla poporul ucrainean. Dumnezeu nu mi-a dat atâta putere să mă achit de această sarcină și văzând situația care s-a creat, spre binele Ucrainei demisionez de la putere“. El a părăsit Ucraina, stabilindu-se în Germania. La 28 aprilie 1945, a fost rănit grav în gara Platling (lângă München) ca urmare a bombardării acestei gări de aviația americană. El a murit la spitalul mănăstirii Metten și a fost înmormântat la Obersdorf-Germania.

V. Conducerea

Republicii Populare Ucrainene de către Directorat în perioada 14 decembrie 1918-23 noiembrie 1921

Preluând puterea prin forță de la hatmanul Pavel Skoropadskyi, care a guvernat Ucraina timp de 7 luni și jumătate (29 aprilie-14 decembrie 1918), Directoratul a luat următoarele măsuri:

- a revenit la vechea denumire de Republica Populară Ucraineană, proclamată la al III-lea Universal, la 7 noiembrie 1917, de Rada Centrală Ucraineană;

- a restabilit legile promulgate de Rada Centrală Ucraineană în perioada primei guvernări (martie 1917-aprilie 1918) privind transferul, fără răscumpărare, al pământului către țărani, respectarea zilei de lucru de 8 ore ș.a.;

- a numit un nou guvern condus de Vladimir Cehivskyi, în care au intrat și reprezentanții partidelor socialiste ucrainene;

- a convocat Congresul Muncii, un fel de parlament care avea

menirea să desemneze conducerea centrală a Ucrainei.

Ca urmare, în perioada 23-28 ianuarie 1919, s-au desfășurat la Kiev lucrările Congresului Muncii, care a hotărât:

- recunoașterea Directoratului ca putere legislativă supremă;
- stabilirea formei de guvernământ;

- dreptul cetățenilor ucraineni privind participarea la alegeri generale;

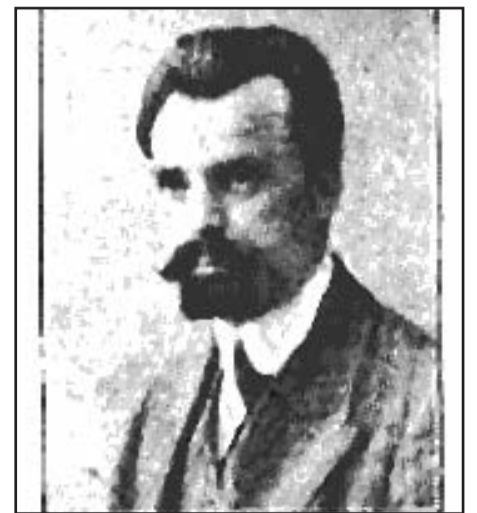
- unirea Republicii Populare Ucrainene cu Republica Populară Ucraineană de Vest, fapt care s-a consfințit prin Acordul semnat între cele două țări, la Fastov, la 1 decembrie 1918;

- numirea lui Symon Petliura în funcția de comandant suprem al armatei Republicii Populare Ucrainene.

Din cauza ofensivei trupelor bolșevice, lucrările Congresului Muncii au fost suspendate. Situația a devenit critică pentru Republica Populară Ucraineană. Din partea Donului era amenințată de Armata Albă condusă de generalul Denikin, din partea de vest înaintau polonezii, iar din partea de sud era amenințată de trupele Antantei (anglo-franceze). În această situație, Directoratul și guvernul ucrainean au părăsit Kievul și s-au stabilit la Vinnyțea la 2 februarie 1919. Trupele Directoratului au reușit pentru moment să oprească ofensiva Armatei Roșii spre Vest care avea ca scop sprijinul puterii comuniste instalate în Ungaria.

În aceeași perioadă (23-25. 01. 1919), la Odesa s-au desfășurat tratative între misiunea diplomatică a RPU, condusă de O. Nazariuk și Ostapenko, cu reprezentantul trupelor franceze colonelul Freidenberg pentru a ajunge la o înțelegere privind colaborarea între Antanta și Directorat. Tratativele nu au dus la un rezultat pozitiv din cauză că reprezentantul Antantei a solicitat scoaterea din componența Directoratului a lui Vynnycenko și a lui Petliura; Ucraina să fie sub protectoratul francez; în armata ucraineană să fie admiși drept instructori ofițeri din armata lui Denikin ș.a. Aceste solicitări absurde nu au putut fi acceptate de delegația ucraineană.

Tratativele au fost continuate tot la Odesa de împuternicitul misiunii RPU - A. Margolin tot cu reprezentanții Antantei. Nici de data aceasta tratativele nu au avut o finalitate favorabilă părții ucrainene. De asemenea, în localitatea Birzula, la 6 februarie 1919, delegația RPU, condusă de S. Ostapenko a solicitat în numele Directoratului ca Antanta să recunoască suveranitatea RPU; să ajute trupele

V. Vynnycenko

ucrainene în lupta împotriva bolșevicilor; să faciliteze participarea delegației RPU la Conferința de pace de la Paris cu drepturi egale ș.a.

Reprezentantul Antantei, același colonel Freidenberg a insistat din nou ca din Directorat să fie scoși V. Vynnycenko și S. Petliura, să fie dizolvat guvernul socialist condus de V. Cehivskyi, zona de operație militară a ucrainenilor să fie sub controlul Franței etc. Părțile și-au expus punctele de vedere, neajungând la nicio soluție favorabilă RPU, datorită cererilor exagerate ale reprezentanților Antantei.

Din cauza părăsirii Directoratului de către V. Vynnycenko, la 9 februarie 1919, a fost format un nou guvern al RPU la 13 februarie 1919, în frunte cu S. Ostapenko alcătuit din 16 miniștri. Din guvernul respectiv făcea parte și prof. Kost Mațievici, fiind numit ministru de externe al RPU, care însă din 16 iulie 1919 a fost trimis ca șef al misiunii extraordinare diplomatice și militare a RPU în România.

Ca urmare a cererilor exagerate ale reprezentanților Antantei, la Vinnyțea, la 5 martie 1919, s-au întâlnit guvernul RPU și membrii Directoratului, Comisia Congresului Muncii, reprezentanții partidelor politice ucrainene și organizațiilor obștești care au respins, în corpore, pretențiile Antantei.

Consfătuirea l-a însărcinat pe S. Ostapenko să-i înștiințeze pe reprezentanții Antantei că „schimbarea componenței Directoratului (S. Petliura și P. Andrievskyi) poate fi făcută numai cu respectarea legilor RPU. În același timp participării la întâlnirea respectivă și-au exprimat dorința să caute soluții pentru continuarea luptei împotriva bolșevicilor.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

Fascinante evocări de dragoste și de credință față de soți - o ucraineancă și o româncă - reflectate în două creații literare

Cel ce semnează prezentele rânduri o cunoaște de peste 15 ani pe doamna Olga Andrici, soția regretatului și inimosului profesor de la școala elementară din Măriței, Vladimir Andrici, originar din Bucovina.

Doamna Olga Andrici, deși trăiește în București, are numeroase rude în Bucovina. Cunoaște și apreciază frumoasele meleaguri bucovinene și oamenii acestor legende ținuturi. Fiind în al optulea deceniu de viață, totuși desfășoară încă o rodnică și multilaterală activitate.

A avut o viață plină de privațiuni și iată de ce: tatăl ei a fost colonelul Hnat Porochivski, originar din zona Kievului, fost comandant de oști în armata lui Symon Petliura. Symon Petliura și camarazii săi au făcut parte din Organizația Naționalistilor Ucraineni care luptau pentru suveranitatea și independența Ucrainei față de Imperiul țarist. Pentru

o scurtă perioadă, în 1918, Ucraina s-a declarat independentă, având un guvern provizoriu propriu și un președinte propriu, Mychailo Hrușevskyi. România în acea perioadă a recunoscut, printre primele țări, Ucraina ca stat independent și i-a sprijinit pe inițiatorii acestui demers cu toate mijloacele diplomatice. După zdrobirea armatei albgardiste, colonelul Hnat Porochivski, împreună cu regimentul său, emigrează în România. Primirea întregului regiment militar ucrainean condus de acest brav și patriot militar ucrainean în România a fost tocmai rezultatul politicii de deschidere a țării noastre și de sprijinire a forțelor antibolșevice și antirussești din Ucraina.

Mama Olgăi era originară din Chilia Veche, Delta Dunării, care a urmat Facultatea de Litere din București. În perioada de studenție îl cunoaște pe Hnat Porochivski cu care se căsătorește.

Hnat Porochivski împreună cu conaționalii săi desfășoară o mișcare culturală ucraineană în România, formând Comitetul Ucrainenilor Refugiați. Acest Comitet desfășoară o intensă activitate culturală, organizând serbări dedicate comemorării lui Taras Șevcenko. Astfel și fiica acestei familii, Olga Porochivski, va fi educată în spiritul ucrainean. Ea frecvențează Liceul „Domnița Ileana” din București, absolvind apoi Facultatea de Biologie din București.

După intrarea trupelor sovietice în București, Hnat Porochivski este urmărit de NKVD. Pentru scrierile sale și pentru activitatea sa de mare naționalist ucrainean, tatăl Olgăi, Hnat Porochivski, a fost arestat de NKVD în 1944 și deportat în fosta URSS. Acolo a murit într-un lagăr de concentrare din Potma, RAS Mordvina.

În timpul vizitei oficiale în România, octombrie 2007, a președintelui Ucrainei, Victor Iușcenko, doamna Olga Andrici a predat președintelui Ucrainei multe materiale și documente aparținătoare tatălui său care vor face parte din Muzeul Memorial al Eroilor Ucrainei din Kiev.

Olga Andrici a lucrat ca redactor la reviste de specialitate ale Academiei Române, apoi la Institutul Internațional „Apimondia” și la Academia de Științe Agricole și Silvicultură până la ieșirea la pensie. L-a cunoscut pe profesorul Vladimir Andrici, care lucra la Biblioteca Centrală Pedagogică din București, întemeind cu acesta o familie. Are certificat de traducător pentru limbile ucraineană, rusă, franceză, engleză și spaniolă. A publicat trei cărți de specialitate, iar după ieșirea la pensie s-a lansat în publicistică, evocând

relații culturale româno-ucrainene și prezentând pagini de aur din istoria literaturii ucrainene: Ivan Kotlearevskyi, Taras Șevcenko, Ivan Franko, Marko Vovciok și Lesea Ukrainka, traduce în română basme ucrainene etc. A devenit membru al Uniunii Ziariștilor din România. Colaborează activ la presa ucraineană din Ucraina și din România.

În 2010, i-a apărut cartea „Roxolana” de Serhi Placinda și Iuri Kolisnycenko, traducere din limba ucraineană, adaptare și note de Olga Andrici. Despre această carte, Olga Andrici afirmă: „Roxolana m-a fascinat. Cea mai mare dorință a mea a fost de a face cunoscut acest personaj istoric cititorilor din România”.

Silvia Zabarcencu, semnatară postfeței acestei cărți, precizează: „Cartea lui Serhi Placinda și Iuri Kolisnycenko - „Roxolana” - în excelența traducere a doamnei Olga Andrici, care a conferit textului sunetul pur al limbii române elevate, muzicale și echilibrate - e o istorie romanțată a vieții frumoasei ucrainence Anastasia Lisovska din satul Rohatyn, devenită, după o săngeroasă și devastatoare incursiune a tătarilor în satul ei natal, ostatică, iar din ostatică, nici mai mult și nici mai puțin, soția sultanului Soliman I Magnificul (...). Organizarea acțiunii acestei cărți în tablouri de o plasticitate precisă, asemenea unor decupaje cinematografice, în care personajele, prin esențializarea dialogurilor se autocaracterizează definind implicit și epoca istorică din care face parte, cu elementele ei de morfologie socio-culturală, este realizată convingător prin mijloacele artei literare, a acelei „poezii”, care deschide tainice uși spre inima faptelor petrecute cândva...”.

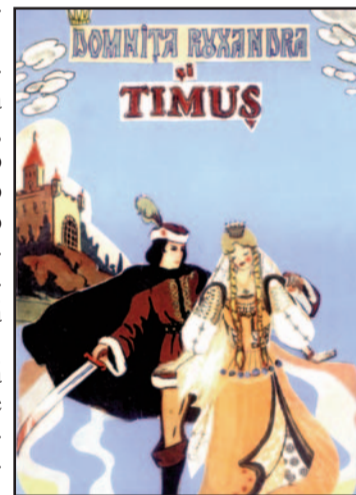
Olga Andrici, fiind o fire iscoditoare și având experiență și pasiune în cercetarea științifică, precum și har literar, după doar doi ani de la apariția „Roxolanei”, dă la iveală o nouă carte, de data aceasta proprie, numită „Domnița Ruxandra și Timuș”, apărută anul acesta. Aceasta este cartea care credem că o va consacra ca redutabilă scriitoare și care prin reconstituirea originală a perioadei scurte a cuplului Ruxandra-Timuș va constitui și apogeul creației sale literare. Este o carte de 350 de pagini, cuprinzând prefață din partea autoarei, apoi evocarea artistică propriu-zisă a vieții scurte a cuplului de mai sus, bibliografie, postfață, precum și numeroase ilustrații foarte folositoare pentru înțelegerea mesajului cărții.

Cartea este dedicată memoriei tatălui ei Hnat Porochivski. Titlului interior i se adaugă încă o explicație „O poveste de iubire pe valurile istoriei”. Însăși autoarea în prefața sa explică că această carte are „drept țel să facă cunoscută cititorilor o epocă interesantă și bogată în evenimente de la mijlocul secolului al XVII-lea. Atunci s-au împletit uneori vijelios, istoriile a două țări: Ucraina și (...) Moldova”. „Veriga de legătură (...) o constituie unul dintre nemuritoarele cupluri de îndrăgostiți ale lumii: Ruxandra și Timuș” (E vorba de Ruxandra, fiica domnitorului Vasile Lupu, și Timuș, fiul hatmanului Ucrainei, Bohdan Hmelnytskyi).

Așa cum o apreciază profesoara Florina Matiaș, în postfață, această carte „nu este o lucrare de ficțiune, ci o lucrare bazată pe o amplă și serioasă documentare istorică, autoarea rămânând fidelă surselor de informații”.

Parcurgând o vastă bibliografie referitoare la epoca evocată - în română și ucraineană - autoarea transpune într-un stil artistic evenimentele istorice din Moldova, Polonia și Ucraina, respectând cronologia lor, folosind terminologia adecvată epocii și încearcă și reușește să romanțeze în multe pagini viața tumultuoasă a celor doi tineri. Autoarea se folosește, printre alte surse, și de eseul istoric, scris în ucraineană, de peste 100 de pagini, rămas în manuscris, al socrului său, care a fost preot la Dărmănești-Suceava. Eseul purta titlul „Tymușeve pole” (Câmpul lui Timuș). Este vorba despre câmpul dintre Dărmănești și Pătrăuți, de lângă Suceava, unde s-a dat lupta hotărâtoare între cazacii conduși de Timuș și oastea moldovenească condusă de logofătul Gheorghe Ștefan, uzurpatorul tronului lui Vasile Lupu. În această luptă, Timuș va fi grav rănit la picior, iar rana îi va aduce moartea, în 1653.

Doamna Olga Andrici excepțional reface, prin mijlocirea cuvintelor, toate evenimentele, fie fericite fie tragice, din timpul domniei lui Vasile Lupu. Autoarea creează pagini minunate care ne aduc aminte de maestrul Mihail Sadoveanu în evocarea acelei perioade. Iată doar un fragment din care reiese curajul Ruxandrei față de tatăl ei. Aceasta se împotrivescete setei lui de mărire, dar și apără viața soțului, temându-se să nu moară în luptă: „Și-apoi nu-i este dat fiecărui Domn să fie un al doilea Mihai Viteazul! I-ai căutat pricină mereu și te-ai războit cu Matei Basarab, iar el te-a învins de fiecare dată. Precum se știe...un timp ai stat potolit și a fost bine și mare fericire în Moldova noastră. Belșug a fost și voce bună în acei ani de pace! Iar acum, după căsătoria mea cu bărbatul acesta cinstit, inimos, viteaz fără pereche, din nou ți s-a redeșteptat vechea ambiție nemăsurată, să fii Domn și în Țara Românească! Ce-ți trebuia? Ai pornit a unelti pentru încă un tron fiindcă știai că Timuș mă iubește și erai încredințat că, de dragul meu, el te va urma orbește...Pe el te biziuai și pe cazacii lui - săbii de nădejde! Dar eu, fiica ta, îți spun: Nu trebuie, tată! Nu e bine! Lasă-l în pace pe Timuș al meu, să-și vadă de „țărănia lui” - că-l făceai „necioplit” iar acum, vezi bine, la vreme de primejdie n-ai pe nimeni să-ți vină în ajutor în afară de dânsul” (p. 275).

Multe asemenea splendide pagini apar în această carte. E un merit al autoarei care și-a dovedit pasiune, talent, iubire față de neam și, mai ales, răbdare. Lecturând această carte, în mintea noastră apar imagini plastice, vizuale, cinematografice. Cele două personaje ale cărții mor tragic și diferit. Timuș, din dragoste pentru Ruxandra, moare luptând

pentru redobândirea domniei Moldovei de socrul Vasile Lupu, iar Ruxandra, din dragoste pentru Timuș, moare păstrând loialitatea față de soț.

Această carte, prin conținutul și forma ei, este extrem de interesantă, deoarece, după cum însăși mărturisește autoarea, e „un uragan de sânge și foc pentru dragostea unei suave domnițe de pe meleagurile românești - o adevărată „Elena din Troia” în negura secolului al XVII-lea” (Coptera a patra).

Ambele cărți se citesc ușor și nu te lasă să le abandonezi. Cea de a doua merită să fie transpusă și în limba ucraineană ca să savureze mesajul ei artistic și educativ și cititorii din Ucraina.

Vichentie NICOLAICIUC

(Urmare din numărul 221/222)

Așadar, la 7 decembrie 1829, la Vilnius, în grajdul boierului, avu loc o execuție istorică: surugiul de curte Sydorko l-a bătut cu vergile pe flăcăul de curte Taras Șevcenko, pentru că acesta a desenat noaptea cu lumina aprinsă. Este foarte posibil ca boierul să fi găsit în acest fapt doar prilejul de a-și vărsa nervii, a căror cauză se afla în cu totul altă parte. Dar ar fi greșit să repetăm povestea cum că Engelhardt, cu acest prilej, „n-a dat nicio importanță” „artei” lui Șevcenko. Aceasta este o invenție a lui P. Kuliș, cu care acesta a vrut să înfrumusețeze autobiografia lui Șevcenko. Probabil că a fost exact invers. Boierul știa deja că Taras are calități de „pictor de salon”, iar acum a avut prilejul să mediteze asupra acestui lucru, convingându-se că Taras e bun de așa ceva. În orice caz, nu după mult timp, el l-a dat pe băiat să învețe la un pictor-decorator, dar aceasta s-a întâmplat de-acum la Varșovia.

În autobiografia scrisă de Șevcenko în anul 1860 cu vădită intenție de a reda doar câteva fapte grăitoare din viața sa care urmau să ilustreze greaua lui soartă de iobag și cea din perioada petrecută la Vilnius, a amintit doar un episod, când - după plastica expresie a lui Konyski - Engelhardt a scris pe spinarea lui Șevcenko „carta absolutismului feudal”. Dar în unele documente din viața intimă a poetului, găsim și alte mențiuni despre Vilnius. Într-o scrisoare către prietenul său Bronislaw Zaleski, scrisă în ajunul eliberării sale din surghiun și la 28 de ani după plecarea din Vilnius, Șevcenko își exprima aceste gânduri: „Te iau din brațele fericitei Tale mame și într-o minunată dimineață *ne închinăm împreună la icoana Maicii Domnului-Ostrobramska. Vilnius mi-e la fel de scump pentru amintirile inimii mele, cum îți este și ție*”, iar în anul 1857, nota în Jurnal: „Mi-a apărut în vis biserica Sfintei Ana din Vilnius și scumpa Dunia Husikowska, cea cu sprâncene negre, care se ruga în biserică”. În aceeași însemnare, poetul a explicat visul prin aceea că, în ajun, citise o carte despre regina Varvara Radyvulivna în care adesea era amintit Vilniusul. Această însemnare sugerează tuturor că una dintre amintirile de la Vilnius „scumpe inimii” poetului era cea a simpatiei pe care a avut-o față de sprâncenata Dunia. Biserica Sf. Ana e lăcaș catolic, iar acea Dunia era, probabil, o poloneză, iar noi, din memoriile lui Soșenko, știm că Șevcenko i-a povestit despre romanul său cu o tânără poloneză din Varșovia. Nu avem însă motive absolut sigure să vedem

Viața lui Taras Șevcenko

în amintirea aceluși vis ecoul impresiilor și trăirilor de altădată ale poetului legate de Vilnius - e posibil ca el, citind mult despre Vilnius, s-o vadă apoi în vis pe fosta lui simpatie din Varșovia la Vilnius. Dar e la fel de posibil ca Soșenko să fi greșit și să fi mutat amintirea lui Șevcenko de la Vilnius la Varșovia. Indiferent cum a fost, noi avem și alte date indirecte, cum că Șevcenko ar fi avut la Vilnius niște prieteni sau dacă nu prieteni, în orice caz persoane care îl simpatizau. La Vilnius, printr-o minune, s-a păstrat până în anul 1920 portretul tatălui lui Șevcenko, desenat de acesta pe când avea 15 ani - probabil chiar existase cineva căruia amintirea poetului nostru îi era dragă, căci portretul s-a păstrat în frumoasa ramă de atunci. Deci, cu toată cumplita pedeapsă de care avusese parte, Taras a continuat totuși să deseneze la Vilnius și e posibil ca talentul lui la desen să fi atras atenția protectoare a cuiva, fapt care putea să influențeze soarta lui în viitor. În altă scrisoare a poetului către Bronislaw Zaleski, ne atrage atenția acel loc în care Șevcenko redă părerea asupra artei picturii a profesorului de desen Ian Rustem de la Universitatea din Vilnius: „șase ani deseneză, iar șase luni pictează și vei fi maestru”. Șevcenko ar fi putut auzi aceste vorbe ale profesorului vilniusean din gura vreunui elev de-al său și nu neapărat la Vilnius.

În orice caz, în scurta ședere a lui Șevcenko la Vilnius, au existat și niște clipe luminoase și dacă nu cunoaștem nimic în amănunt despre ele, atunci trebuie oricum să admitem că, pentru sensibilul și curiosul băiat care visa la știința picturii, timpul petrecut la Vilnius nu s-a scurs fără să lase urme. Chiar faptul că și după 28 de ani își amintea exact interiorul unuia dintre cele mai interesante monumente ale arhitecturii gotice din Vilnius - biserica Sf. Ana, denotă că șederea micului servitor al lui Engelhardt în străvechea capitală lituaniană n-a fost zadarnică. Curios și sensibil, el a avut aici prilejul să observe atent sculpturile și icoanele din biserică. În acea vreme, Vilnius nu era un oraș mare; el se refăcea încet după incendiul din anul 1812, dar era un centru activ al culturii poloneze, iar universitatea lui era în plină înflorire. La Vilnius, Șevcenko putea vedea și auzi multe - doar nu tot timpul stătea în antreul palatului boieresc, așteptând ca stăpânul să-i ceară să-i aducă pipa sau un pahar cu apă.

Din păcate, necunoscând în amănunt viața pe care a dus-o Șevcenko la Vilnius și nici ce cunoscute avea acolo, nu putem presupune concret cu ce a putut contribui la cultura lui Șevcenko un oraș al „filareților” și „filomaților” polonezi. Dintre amintirile șocante ale băiatului de 16 ani, merită menționată sângeroasa dramă amoroasă despre care auzise el la Vilnius și a descris-o mai apoi în micul poem *În orașul Vilnius...*

Din Vilnius, familia Engelhardt a plecat la Varșovia. La Varșovia, boierul l-a dat ucenic la un pictor de interioare. Acest pictor, un bun breslaş al cărui nume, din păcate, nu-l cunoaștem, când a venit la Engelhardt pentru plată, i-a spus cum „îl înțelege pe Taras”, adică și-a exprimat punctul de vedere în privința aptitudinilor băiatului, pe care, se vede, le aprecia ca excepționale, pentru că l-a sfătuit pe Engelhardt să-l dea pe băiat la învățătură la cel mai cunoscut pe atunci pictor din Varșovia - Franz Lampi

cel Tânăr. Boierul ar fi vrut ca Lampi să-l găzduiască pe viitorul său pictor de salon, dar acela a acceptat doar ca Taras să vină la el la lecții. Pe băiat l-au îmbrăcat mai bine - doar urma să învețe împreună cu fii de orășeni sau poate chiar de boieri. Taras nu mai purta livrea peștriță de fecior boieresc, ci redingotă cu plastron curat și cravată când se ducea la primul și adevăratul său profesor de pictură. Probabil că la Varșovia a făcut Șevcenko desenul *Sf. Maria Magdalena* (1833). E o copie foarte reușită după litografia măiestrit executată de graficianul Moșenski din Vilnius.

Soșenko crede că romanul lui Taras cu tânăra și frumoasa croitoreasă poloneză a avut loc în perioada cât acesta a învățat la Fr. Lampi. E posibil ca tocmai pe această croitoreasă s-o fi chemat Dunia (adică Dziunia) Husikowska. Ea avea grijă de băiat, îi spăla rufe, îi călca cravatele și manșetele. Cu simpatia sa varșoviană el vorbea exclusiv în polonă, pentru că ea nu știa altă limbă. Aproximativ la Șevcenko de ea a avut și o oarecare importanță pentru lărgirea concepțiilor lui despre relațiile sociale: fata aparținea „stării libere”, nu era dintre iobagi. „M-am gândit atunci pentru întâia oară, - îi povestea Șevcenko lui Soșenko, - de ce n-am fi și noi, nefericiții iobagi, oameni la fel cu cei din starea liberă?” Chiar dacă în această relatare provenită nu din sursă primară, ci „din a treia gură”, cuvintele *pentru întâia oară* au fost adăugate involuntar, în orice caz, mențiunea lui Șevcenko că această timpurie dragoste trezea în el astfel de gânduri - e un lucru foarte important și cu totul de înțeles: nimănui nu-i era îngăduit să jignească demnitatea umană a acestei modeste croitorese, în timp ce pe el, pe Taras, cel îndrăgostit de ea, boierul avea voie să-l bată ca pe un câine, iar deosebirea dintre stările lor băiatul o simțea la tot pasul.

Această dragoste timpurie a fost, în îndepărtata străinătate, una dintre razele luminoase și calde în viața adolescentului de 16 ani.

Nu știm cât timp a învățat Taras la Lampi, dar, probabil, nu prea mult: la 29 noiembrie 1830, la Varșovia a izbucnit răscoala, iar înainte de asta, în același an, el fusese un timp ucenic la un maestru zugrav, așadar, și între acea ucenicie și Lampi ar mai fi putut interveni o pauză. Putem presupune cu siguranță doar că Șevcenko n-a învățat multă vreme la Lampi, iar acea învățătură și desenul după sculpturi în ghips și stampe n-a fost ceva deosebit (pe atunci, metoda desenării pentru începători era peste tot aceeași). În schimb, în timpul acelei învățături, Șevcenko ar fi putut observa lucrările colegilor mai mari, ar fi putut vedea diferite obiecte de artă, ar fi putut auzi multe despre creația artistică, despre maestri ai picturii și, într-o oarecare măsură, și-ar fi putut forma gustul artistic. În atelierul lui Lampi, lui Șevcenko i s-ar fi putut trezi pentru prima oară interesul pentru arta clasică.

¹ Probabil, Dziunia - diminutiv de la numele Iadwiga (P. Z.).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

Discursul președintelui la festivitățile organizate în Palatul „Ucraina“ cu prilejul Zilei Independenței

Stimați compatrioți,

Aniversarea independenței este o sărbătoare a unității, mândriei și speranței.

Este momentul bilanțului activității noastre și al discuțiilor despre planuri și perspective.

Pentru poporul ucrainean, ultimii ani au constituit o încercare extrem de serioasă. Ne-am confruntat cu o presiune externă dură. Am trecut printr-o instabilitate politică prelungită. Ne-am lovit de greutăți economice provocate de criza economică mondială.

În ciuda tuturor acestor greutăți, construim cu tenacitate perspectiva noastră ucraineană comună, luptăm pentru un loc demn în lume.

Amenințările și pericolele cu care se confruntă Ucraina nu sunt puține.

Se restrâng piețele mondiale, scade ritmul investițiilor, este frânat procesul de înnoire tehnică și tehnologică.

Se reduc posibilitățile de realizare a balanței comerciale și bugetare.

Particularitatea situației noastre este dată de faptul că de greutățile noastre actuale vor să profite nu numai unele forțe externe, ci și forțele interne dornice să-și facă capital politic pe seama problemelor din societatea ucraineană.

Am în vedere acea parte distructivă a opoziției care refuză dialogul consistent, mizând pe destabilizare și haos.

Motivele ei sunt lesne de înțeles. Este vorba de sustragerea sa de la răspunderea pentru greșelile din trecut. De dragul revanșei politice, aceștia recurg la provocări în Ucraina și peste hotare. Ei nu mai au ce oferi societății.

Totuși, cel mai mare pericol pentru dezvoltarea Ucrainei nu îl reprezintă acești politicieni populisti, ci birocracia coruptă. Dar puterea are suficiență voință politică și pârgii pentru a face ordine și pentru a pune capăt fărădelegilor.

Am convingerea că în ciuda greutăților obiective și a opoziției interne vom continua cursul spre însănătoșirea sferelor economice, sociale, juridică și administrativă.

Istoria statului nostru îmi dă convingerea că vom reuși să ne atingem scopul. Căci formarea națiunii ucrainene, procesul de creare a statului ucrainean este istoria unor căutări continue ce nu s-au oprit nicicând. Este istoria unor transformări economice, politice, sociale și umanitare constante, de la Ucraina-Rus veche și până la actualul stat ucrainean independent.

Creăm împreună cu alte popoare europene Europa secolului al XXI-lea.

Noi am parcurs drumul de la o economie greoaie și ineficientă la economia de piață care deschide posibilități și inițiative.

Am dărâmat sistemul de dictat ideologic și de constrângere politică.

În momentul de față, în Ucraina se afirmă proceduri democratice și de drept. În centrul actualului sistem politico-juridic se află drepturile și libertățile cetățeanului.

Libertatea de gândire și de autorealizare creatoare are și ea deschisă calea. S-au pus bariere sigure înjosirilor pe criterii etnice, culturale sau religioase. Și aceste realizări sunt apreciate astăzi de fiecare cetățean al Ucrainei.

Stimați prieteni,

Independența înseamnă, înainte de toate, capacitatea statului de a-și alege singur căile de dezvoltare, de a apăra interesele propriilor cetățeni, de a răspunde cu demnitate provocărilor actualei lumi în continuă schimbare.

Parcurgând un drum lung de 21 de ani, țara noastră s-a transformat treptat într-un jucător mondial însemnat.

Modelul deschis al dezvoltării economice naționale și-a dovedit eficacitatea în condițiile crizei și în perioada posteriză.

În prezent, Ucraina se confruntă cu noi provocări globale legate de agravarea serioasă a situației pe piețele financiare mondiale și de instabilitatea politică din Orientul Mijlociu.

În aceste condiții, tergiversarea aplicării reformelor va împinge Ucraina spre noi crize și o va priva de posibilitățile oferite de progresul economic mondial.

De aceea, în 2010, am pornit pe drumul reformelor economice, începând cu dereglementarea economiei.

Ne străduim în mod consecvent să creăm condiții favorabile pentru afaceri civilizate și responsabile.

S-a stabilit la nivel legislativ lista exclusivă a documentelor cu caracter aprobativ. Funcționarilor li se interzice să dea aprobări neprevăzute de lege.

S-au anulat peste 58 de mii de acte și hotărâri care împiedicau dezvoltarea businessului. S-a introdus principiul declarativ al deschiderii unei activități economice. Am redus impozitele, am introdus vacanța fiscală pentru întreprinderi mici, activități hoteliere, industria IT.

În pofida unor factori externi nefavorabili, în perioada 2010-2012, am reușit, pe ansamblu, să combatem efectele distrugătoare ale crizei și să asigurăm o creștere stabilă a produsului intern brut.

Succesele economice au impulsat creșterea veniturilor reale ale ucrainenilor. Salariul real a crescut, anul trecut, cu aproape 9%, iar în prima jumătate a anului 2012 cu aproape 16%.

Cursul stabil al hrivnei este un indicator sigur pentru mediul de afaceri, un stimulent pentru aflul de investiții străine.

Se produc schimbări calitative în structura exporturilor, mai ales în sfera serviciilor.

Putem spune astăzi cu mândrie că Ucraina face parte din primii cinci cei mai mari exportatori de echipamente de programare.

Se realizează cu succes o serie de alte proiecte naționale. Printre acestea se numără și proiectul „Noua viață“ în cadrul căruia au fost deschise 6 centre perinatale în care s-au născut deja opt mii de copii.

Un alt exemplu al aplicării proiectelor naționale este construirea terminalului LNG în regiunea Odesa.

Un moment remarcabil în istoria Ucrainei independente l-a constituit organizarea cu succes a etapei finale a campionatului european de fotbal Euro-2012.

În ultimii doi ani, am reușit să accelerăm substanțial construcția unei serii întregi de proiecte importante de infrastructură.

Este vorba de noi terminale aeroportuare, de drumuri și stadioane, de garnituri de tren modernizate, de infrastructură hotelieră renovată, de puncte de control trecere a frontierei moderne, toate acestea formând o bază solidă a creșterii economice viitoare.

Finala campionatului european de fotbal a arătat lumii o Ucraină nouă. Acest eveniment a contribuit la abandonarea de către europeni a multor stereotipuri care le-au fost impuse de unii politicieni de rea-credință.

Desfășurarea Euro-2012 în Ucraina a demonstrat lumii întregi că noi suntem un partener sigur

al comunității internaționale, capabili să realizăm sarcini complexe.

Sunt convins că vom reconfirma acest lucru prin organizarea la înalt nivel a campionatului Europei la baschet în 2015 și cu prilejul întrecerii pentru organizarea în Ucraina a Jocurilor Olimpice de Iarnă în anul 2022.

Se consolidează consecvent și latura socială a politicii statului. Drept dovadă stau noile inițiative sociale care se reflectă în modificările aduse bugetului de stat.

În condiții economice complexe, reușim să găsim posibilități de creștere a standardelor sociale.

Am început reforme dificile, dar inevitabile în sfera socială: reforma pensiilor, a legislației muncii, a ocrotirii sănătății.

Întărim orientarea specială a ajutoarelor sociale, eficiența cheltuielilor pentru sfera socială.

Scopul nostru este crearea unui sistem de asigurare socială a cetățeanului cu adevărat eficient și dinamic.

A fost „supraîncărcată“ politica regională. Rejunile renunță treptat la obiceiul de a tot privi spre centru, învață să-și administreze în mod rațional potențialul de resurse proprii pe baze strategice.

Toate acestea au loc pe fondul întăririi colaborării interregionale reciproc avantajoase ceea ce duce la consolidarea unității țării.

Sunt ferm convins că aceste reforme au marcat o etapă principial nouă de dezvoltare a Ucrainei independente. Căci ele sunt orientate spre stabilirea normelor, regulilor și practicilor proprii țărilor mature de tip european și nu economiilor de tranziție.

În planul politicii externe rămânem fideli opțiunii europene.

Construim cu convingere drumul spre dezvoltarea unui stat european modern. Dar acest proces este extrem de complicat. Ne căutăm drumul spre comunitatea țărilor dezvoltate.

Totuși, integrarea cu orice preț, prin pierderea independenței, prin concesii economice sau teritoriale, prin permisiunea imixtiunii în treburile noastre nu a fost și nu va fi acceptată niciodată.

Libertatea și independența sunt cele mai importante condiții ale succesului și prosperității Ucrainei.

Un stat liber, ca și un om liber pot face greșeli, pot suferi înfrângeri. Dar ei au întotdeauna șansa de a învinge în viitor. Cel ce și-a pierdut independența nu mai are o asemenea șansă.

În ultimul timp am realizat pași importanți în ceea ce privește intrarea Ucrainei în comunitatea europeană.

Am parafat Acordul privind asocierea și zona de comerț liber cu UE. Acum așteptăm dovezi de înțelegere din partea partenerilor noștri europeni, întrucât privim acest proces ca pe un drum cu dublu sens.

Construind un stat nou, vrem să construim o lume nouă, o Europă nouă a cărei parte cu drepturi depline este Ucraina.

Pe de altă parte, nu trebuie să uităm cât de importante sunt pentru Ucraina relațiile cu țările CSI, îndeosebi cu partenerul nostru comercial cel mai mare și vecinul nostru - Rusia. Trebuie să dezvoltăm colaborarea pe toate planurile cu partenerii noștri din CSI, căci aici se află cea mai mare piață de desfacere pentru producătorii ucraineni de mărfuri. Prin urmare, trebuie să acordăm atenție proceselor de integrare ce au loc aici.

(Continuare în numărul următor)

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA ■ mai aproape